

**VYSOKÁ ŠKOLA
STROJNÍ A TEXTILNÍ V LIBERCI**

NOSITELKA ŘÁDU PRÁCE

1953 - 1988

Promoce absolventů
VŠST

ÚVODEM

Vysoká škola strojní a textilní v Liberci prodělala za 35 let své existence složitý vývoj. Od skromných začátků v jedné budově současného rektorátu budovala postupně jednotlivá pracoviště často v provizorních prostorách. Získávala a zase opouštěla objekty, které dočasně posloužily rychlému růstu školy a rostoucímu počtu studentů. V současné době dokončuje ubytovací areál kolejí, menzu a tělovýchovný komplex, který už nyní patří k nejlepším v ČSSR. Vysoká škola má tak vytvořeny předpoklady pro všestranné sociální a kulturní zabezpečení výchovy studentů i za předpokladu dalšího zvýšení jejich počtu.

V nastávajícím období prudkého růstu sociálního a ekonomického rozvoje naší společnosti na základě vědeckotechnického pokroku je nutno odpovídajícím způsobem reagovat na vytváření podmínek pro zavádění účinných metod v pedagogickém i vědeckovýzkumném procesu na obou fakultách školy. Byl zpracován generel rozvoje VŠST do roku 2000, který orientuje její další rozvoj ve všech oblastech činnosti v souladu s rozvojem průmyslu Severočeského kraje a v oblasti textilního průmyslu celé ČSSR. Především je nutno vytvářet další výstavbou poslucháren a laboratoří podmínky pro intenzivní individuální výchovu v malých skupinách studentů přímo v kolektivech jednotlivých kateder. Je to základní přístup k výchově moderního inženýra, schopného tvůrčí činnosti pomocí moderních prostředků výpočetní a přístrojové techniky. Vysoká škola strojní a textilní tak bude ve všech svých oborech vytvářet podmínky představující zásadně novou kvalitu pro výchovu inženýra zítřka.

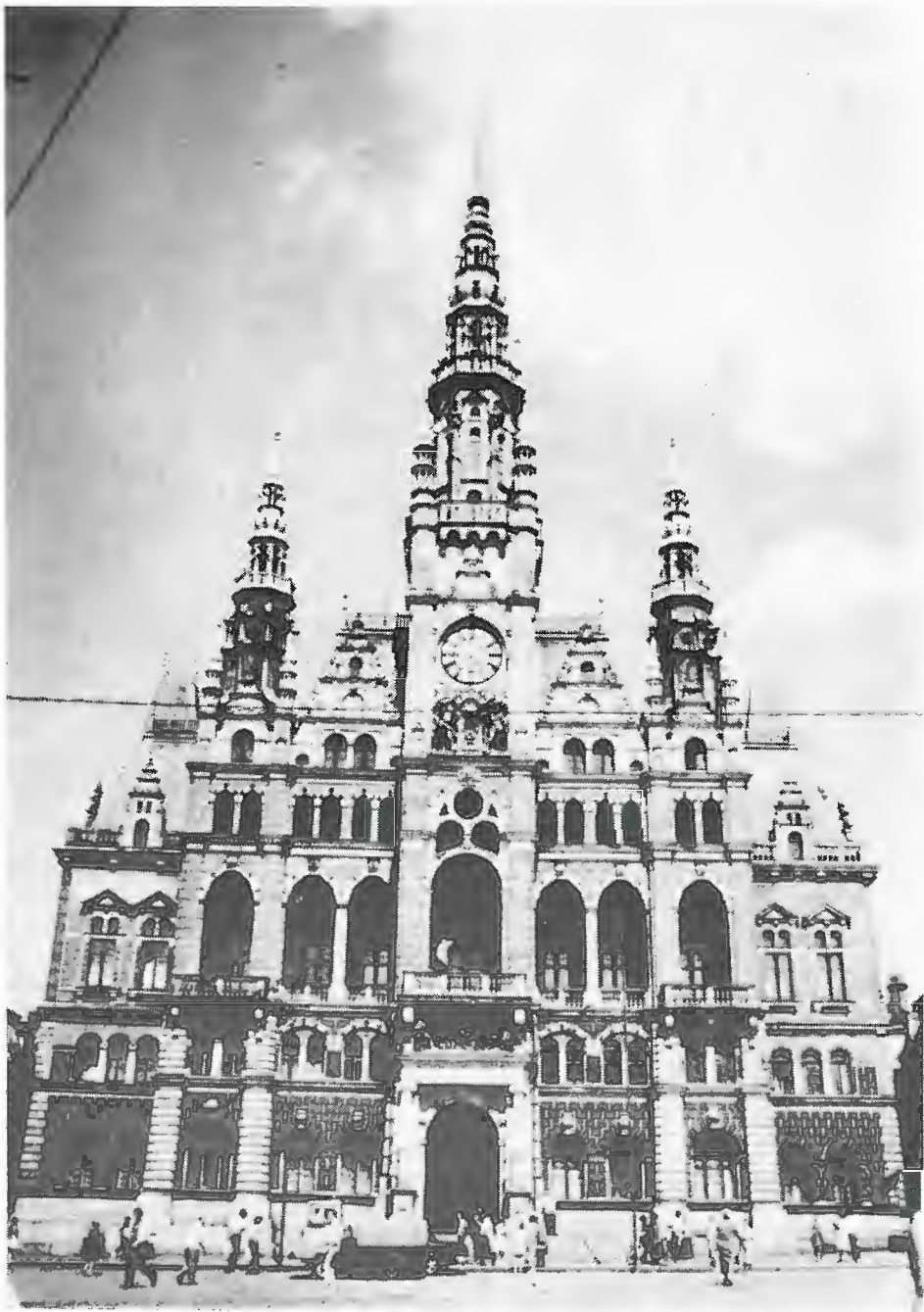
K tomu je zaměřena také spolupráce s průmyslem. Škola má v současné době uzavřeny smlouvy o vzájemné spolupráci s podniky, výzkumnými ústavy, zahraničními školami a odbory ministerstev. Jejimi cíli je nejen úzký pedagogického procesu s výrobou, ale také vytváření společných pracovišť, pomoc škole v získávání náročné přístrojové a výpočetní techniky a externích učitelů z vynikajících odborníků praxe.

VŠST bude tuto spolupráci dále prohlubovat vytvářením mezioborového studia podle požadavků praxe zaměřeného na prohloubení znalostí absolventů školy v oblastech mikroelektroniky pro obráběcí stroje, textilní stroje apod., a průřezových ekonomik. Pro celoživotní vzdělávání inženýrů poskytuje už nyní několik běhů postgraduálního studia a bude je v budoucím období dále prohlubovat a rozšiřovat. K tomu využívá také úzké spolupráce s praxí.

Pro realizaci tohoto dalšího rozvoje, výstavby a zkvalitnění výchovné a vědeckovýzkumné činnosti Vysoké školy strojní a textilní v Liberci je nutná koncepční, programová a cílevědomá součinnost stranického i státního řízení školy, podpora ústředních, krajských a okresních stranických i státních orgánů, vytváření náročné tvořivé atmosféry všech pracovníků školy. Jen za těchto předpokladů se VŠST stane moderní a pokrokovou školou, a to nejen budovami, vybavením, ale i pedagogickými a vědeckými výsledky, konstrukcemi a vynálezy, které budou přispívat pro úspěšné plnění všech náročných úkolů budování rozvinuté socialistické společnosti.

Při příležitosti 35. výročí VŠST vyjadřuji poděkování všem stranickým, státním orgánům a organizacím, jednotlivým jejich pracovníkům a pracovníkům školy, kteří svou činností, podporou a prací pomohli, přispěli a zasloužili se o vznik, budování a další rozvoj jediné technické vysoké školy v Severočeském kraji.

Prof. RNDr. Bohuslav Stříž, DrSc., rektor VŠST

Liberecká radnice

HISTORIE BUDOVÁNÍ VŠST

Prudký rozvoj průmyslu a naší ekonomiky po osvobození naší vlasti, a zejména pak po únorovém vítězství pracujícího lidu, byl doprovázen také kvantitativním růstem našeho vysokého školství. Rozvoj socialistické výroby a vzrůstající potřeba kvalifikovaných kádrů jasně prokázaly, že kapacita stávajících vysokých škol nestačí uspokojit požadavky průmyslu a že pro výchovu dalších inženýrů je nutné vytvořit nové školy. Dochází proto nejen k rozvoji vysokých škol stávajících, ale i k budování nových vysokých škol a fakult mimo tehdejší vysokoškolská centra. V úvahách a plánech rozvoje vysokého školství byly zahrnuty také severní oblasti v Čechách jako centrum s bohatou průmyslovou tradicí. Volba padla na Liberec a velkou podporu těmto snahám projeвили Václav Kopecký, místopředseda vlády, a tehdejší ministr školství Ladislav Štoll. Mimořádnou pomocí byla snaha tehdejšího krajského výboru Komunistické strany Československa v Liberci o politické i kulturní posílení severočeského pohraničí s průmyslovým zázemím, tvořeným především tradičním průmyslem textilním, sklářským, ale také s rychle se rozvíjejícím průmyslem automobilovým.

První konkrétní jednání o umístění vysoké školy bylo zahájeno v květnu 1953. Zajištěním budování školy byl pověřen prof. ing. dr. techn. Josef Kožoušek, který v té době působil na Slovenské vysoké škole technické v Bratislavě. Jeho nevšední organizační schopnosti a zkušenosti přispěly k tomu, že pro úkoly budování dovedl získat a nadchnout všechny své spolupracovníky.

Díky pochopení především krajských, ale zároveň okresních i městských orgánů byla pro počáteční budování školy uvolněna budova tehdejšího gymnázia F. X. Šaldy v Hálkově ulici (dnešní budova A). Dnes se nám zdá téměř neuvěřitelné, že od května do října se podařilo zajistit projektovou dokumentaci a provedení stavební rekonstrukce budovy v Hálkově ulici pro potřeby školy, ale také zajistit výrobu a instalaci vnitřních zařízení učeben, kanceláří, a dokonce i ubytovacích prostor pro pedagogy v podkroví budovy. Uvážíme-li, že v době těchto prací probíhala v budově ještě výuka sedmých tříd tehdejšího gymnázia, jejichž žáci skládali koncem prázdnin maturity, musíme ocenit pracovní iniciativu všech, kteří se na zajištění úkolu podíleli, ale také organizační mistrovství vedoucích pracovníků. Toto budovatelské nadšení slavilo velký úspěch, když 1. října 1953 byla slavnostně zahájena výuka v I. ročníku nové Vysoké školy strojní v Liberci. Škola byla otevřena na základě výnosu ministerstva školství č. j. 80.973 ze dne 3. 9. 1953 a její založení bylo potvrzeno vládním usnesením č. 97 ze dne 27. 11. 1953 zákona č. 58 Sb.

Do prvního ročníku nastoupilo 259 studentů, kteří prošli přijímacím řízením na strojní fakultě ČVUT v Praze. Tato fakulta velmi účinně pomáhala v prvním období činnosti naší školy, vždyť na škole byl v prvním roce učitelský sbor tvořen 1 profesorem, 1 docentem, 6 odbornými asistenty a 11 asistenty. K zajištění výuky bylo tehdy nutno využít pomoci externích učitelů, zejména pracovníků ČVUT. Díky této spolupráci se podařilo vytvořit dobré základy pro rozvoj pedagogické činnosti i vědeckovýzkumné práce. V prvním roce výuky existovalo ve škole pouze 6 kateder a teprve postupně s rozšiřováním výuky do vyšších ročníků vznikaly katedry další. Zajištění výuky a chodu školy pokládal každý pracovník za svou vlastní věc a nebylo výjimkou, že např. při výuce matematiky a deskriptivní geometrie pomáhali i pracovníci ostatních kateder — strojní inženýři, kteří zde při-

Ke krásám blízkého okolo
lí Liberce patří vrch
Ještěd

pravovali budoucí výuku odborných předmětů postupně nabíhajících do učebních plánů.

Práce spojené s budováním školy si často vyžádaly pomoc všech pracovníků, a učitelé i administrativní pracovníci ochotně pomáhali při pracích, které bylo nutno zajistit v zájmu plynulé výstavby školy. Dobrou spoluprací vedení školy se stranickou organizací, s organizací Revolučního odborového hnutí a společným úsilím všech pracovníků se škola rychle dostala z počátečních obtíží budování, konsolidovala se její organizace i formy práce, na škole se vytvořilo ovzduší tvůrčí práce, která vedla ke zlepšení pedagogické i vědecké práce pracovníků školy. Dá se říci bez nadsázky, že v té době každý pracovník školy žil plně problémy a úkoly školy a udělal vše pro jejich zdárné a rychlé splnění. Tak bylo možno každým rokem postupně otvírat další ročníky studia a v roce 1958 mohly být odevdány při slavnostní promoci ve Státním divadle F. X. Šaldy inženýrské diplomy prvním 121 absolventům školy.

První studenti byli ubytováni v internátě v Zeyerově ulici, který byl na začátku budování školy propůjčen. Narůstající počet studentů potřeboval nejen nové výukové prostory, ale také ubytovací kapacity. Proto byla již v roce 1953 zahájena výstavba internátu v Třebízského ulici, která byla dokončena během dvou let, a škola tak získala dalších 230 ubytovacích míst v blízkosti školy.

Pro výuku byla škole přidělena 1. 5. 1954 budova Kovotechny v Čížkově ulici (dnešní budova B) a škola ji postupně převzala do plného užívání. Tak se začal vytvářet vysokoškolský areál, do kterého byla v roce 1956 začleněna budova osmi-leté základní školy v Jarošově ulici (dnešní budova C). Protože však bylo jasné, že školu není možno trvale budovat a rozšiřovat jenom zabíráním dalších objektů, které i po adaptaci nemohly vždy plně uspokojit požadavky kladené na vysokoškolské potřeby, byl vypracován plán výstavby výukových a ubytovacích kapacit v bezprostřední blízkosti školy. Výhodou bylo, že v prostoru mezi Čížkovou ulicí a výšinou Na skřivánku byl volný stavební prostor. Díky pochopení všech kompetentních orgánů i nadšení projekčních a stavebních organizací bylo možno již v roce 1956 zahájit výstavbu v tomto prostoru. Toto budovatelské úsilí bylo korunováno prvním úspěchem již v roce 1958, kdy byla předána do užívání nová budova vysokoškolské koleje na Husově třídě s kapacitou 560 lůžek a později i menza pro 1500 jídel denně. Sledujeme-li tyto termíny výstavby, plně si uvědomujeme rozsah mimořádného úsilí vedení školy i pochopení všech krajských, okresních a městských orgánů, které přijaly školu vskutku za svou vlastní a věnovaly jí všestrannou pomoc a pochopení. Toto pochopení se projevovalo také v tom, že pro rozvoj školy nezbytný růst pedagogického sboru byl stimulován poměrně dobrým přidělováním bytů pro nové pracovníky. Vzhledem k velmi obtížné bytové situaci v Liberci nebylo však možno tuto otázku řešit trvale získáváním bytů od města. Proto vedení školy vyvinulo maximální úsilí o získání výstavby vlastních bytů. Toto úsilí bylo úspěšné a již v roce 1956 bylo předáno v těsné blízkosti školy v Hálkově ulici 18 bytových jednotek a 10 garsoniér.

Výstavba výukových prostor, katedrových místností, laboratoří a dílen v areálu na Studentském náměstí nepokračovala však již vždy podle původních harmonogramů a dostavba tří bloků označených dnes jako budova E, laboratoře a dílny byla dokončena v roce 1965. Růst školy si však vynucoval její rozšiřování i mi-

Státní divadlo F. X. Šaldy v Liberci je významnou celostátní kulturní institucí

mo rámec této nové výstavby. V roce 1957 získala škola budovu bývalé textilní továrny v Doubsí, kde byli do doby vybudování kolejí na Husově třídě ubytováni studenti a později byla tato budova adaptována na laboratoře a dílny.

Změny v rozdělení krajů a okresů vedly k reorganizaci také ve školství. Škola v rámci této úpravy získala pro své potřeby v roce 1960 budovu bývalé krajské odborové rady, kde byl zřízen internát a část budovy byla upravena pro potřeby kateder. Naší škole byly rovněž přiděleny všechny budovy Pedagogického institutu v Liberci, který byl v roce 1966 zrušen. V převzaté budově v Komenského ulici byly zřízeny učebny, laboratoře a katedrové místnosti. V budově na Sokolské ulici — dnešní tř. Lidových milicí — a v objektu na Zámeckém náměstí získala škola další ubytovací kapacity; budovu v ulici B. Němcové škola na žádost generálního ředitelství k. p. Elitex vyměnila za budovu v Barvířské ulici, kde byly umístěny nejdříve katedra jazyků a studentský klub, později byla budova využívána pro ubytování studentů.

Původní zaměření školy bylo orientováno do čtyř studijních směrů:

— směr mechanizačně dopravní se specializací na zemědělské stroje a stroje a zařízení pro sklářství a lehkou keramiku,

- směr energetický se specializací na spalovací motory;
- směr technologický se specializací strojírenská technologie,
- směr textilní se specializací: stroje, přístroje a zařízení textilního průmyslu a mechanická technologie textilní.

Rozvoj našeho hospodářství a jemu odpovídající rozvoj vysokého školství s novými pohledy a směry pro zaměření jednotlivých vysokých škol vedly k tomu, že se poměrně brzy upustilo od budování specializace zemědělských strojů na naší škole. Rozvoj školy byl postupně orientován především na obory: strojírenská technologie, výrobní stroje a zařízení a textilní technologie. Po tomto výrazném a jednoznačném směřování dalšího budování byla škola v roce 1960 rozdělena na fakultu strojní a textilní. Původní název Vysoká škola strojní byl změněn na Vysoká škola strojní a textilní, ve zkratce VŠST.

Kromě prve jmenovaných čistě technických zaměření bylo na naší škole vyzkoušeno několik studijních forem určených k přípravě učitelů technických předmětů na středních průmyslových školách a na učilištích strojního a textilního směru. V roce 1964 bylo otevřeno studium inženýrsko-pedagogické specializace, ve kterém byla v posledních ročnících studia krácena výuka některých odborných předmětů

Mezi významná kulturní centra města Liberce patří Severočeské muzeum

a místo nich byla zařazena výuka psychologie, pedagogiky a metodiky výuky. Po dvou letech bylo toto studium upraveno tak, že při nezkráceném odborném studiu byly uvedené pedagogické disciplíny zařazeny navíc, a tím byl odstraněn rozdíl v odborné technické přípravě u těchto absolventů. V roce 1965 bylo pokusně otevřeno také denní studium pro výchovu učitelů odborných předmětů na učňovských školách. Ukázalo se, že v případě učitelů tohoto směru nelze podcenit význam předběžné praxe, a proto bylo toto studium převedeno do formy studia při zaměstnání jako studium doplňkové pro učitele jak učňovských, tak průmyslových škol.

Šedesátá léta znamenala rozvoj zavádění výpočetní techniky. Zvyšování její úrovně, odpovídající rychlému rozvoji vědy, si vyžádalo zařadit tuto problematiku i do výuky vysokých škol a tento směr se odrazil i při budování naší školy. Byla zahájena výstavba výpočetního střediska a v roce 1968 byl zahájen jeho provoz. Středisko bylo tehdy vybaveno počítačem MINSK 22 a TESLA AP 3-M. Středisko bylo a je průběžně modernizováno počítačem EC 1033, RPP 16, grafickým systémem na bázi M16-22 a buduje se terminálová učebna na bázi M 16-22.

Studium při zaměstnání bylo od založení školy v centru pozornosti jejího vedení. Škola již v prvních letech své existence převzala konzultační středisko strojní fakulty ČVUT v Praze, které bylo při střední průmyslové škole strojní v Liberci. Později o studium při zaměstnání projevil zájem větší počet pracovníků ze závodů z oblasti Ústí nad Labem a Děčína, proto škola otevřela konzultační středisko v Ústí nad Labem a dále bylo zřízeno konzultační středisko pro pracovníky n. p. AZNP Mladá Boleslav. Později strojní fakulta otevřela středisko v Nitře pro pracovníky ze závodů ELITEX, CALEX, SEZ Tlmače a další. Tak jak klesal počet zájemců o studium při zaměstnání v oblastech, kde škola měla konzultační středisko, ukončila svou činnost a v současné době zajišťuje strojní fakulta formou studia při zaměstnání výuku jenom na VŠST Liberec.

Celostátní působnost textilní fakulty si vyžádala budování konzultačních středisek k zajištění studia při zaměstnání pro pracovníky z textilních továren, a to postupně v Brně, Žilině, Trenčíně, Popradu a Ústí nad Orlicí. Opět i tato střediska ukončovala postupně svou činnost, jak klesal zájem o tuto formu studia v uvedených oblastech. V současné době zajišťuje textilní fakulta touto formou studium v Trenčíně a ve škole v Liberci.

Zvláštní formou studia při zaměstnání bylo též tzv. kombinované studium, které bylo otevřeno na naší škole v roce 1961 a mělo přispět k urychlení výchovy potřebných odborníků s vysokoškolskou kvalifikací pro průmysl. Do tohoto studia byli přijímáni zájemci z praxe, kteří pak absolvovali první dva ročníky studia na škole s přerušením zaměstnání a potom své vysokoškolské studium dokončili při zaměstnání. Tato forma studia také postupně zanikla.

Jak rostl počet studentů, bylo nutno postupně zajišťovat ubytovací kapacity, zejména s ohledem na skutečnost, že většina studentů je ze vzdálenějších oblastí, a získat ubytování mimo vysokoškolské koleje je v Liberci více než problematické. Zajištění výstavby dalších kolejí bylo proto v popředí zájmu vedení školy. Toto úsilí bylo korunováno v r. 1977 úspěšným zahájením výstavby ubytovacího areálu ve Starém Harcově. Výstavba tohoto rozsáhlého areálu se úspěšně uskutečňuje. V roce 1980 byl odevzdán do užívání blok C, v roce 1981 blok B, v roce 1982 blok

A a v roce 1984 menza. Výstavba dalších tří bloků kolejí v tomto prostoru dále pokračuje a má být dokončena v roce 1990. Tím by zde byla vytvořena ubytovací kapacita pro 2000 studentů.

Zajištění výuky tělesné výchovy a také sportovního využití studentů se nemohlo dít jenom v tělocvičnách, které škola získala v budovách převzatých od základních, středních škol a od pedagogické fakulty. Byly proto vypracovány plány výstavby tělovýchovného areálu v Harcově v návaznosti na výstavbu kolejí. Tato výstavba byla již částečně uskutečněna a v roce 1985 bylo dáno do užívání hřiště a provozní objekt. V témže roce začala sloužit svému účelu nová tělocvična a prostory katedry tělesné výchovy. V rámci výstavby je plánováno dohotovení stavby další tělocvičny a v následné etapě po roce 2000 výstavba plaveckého krytého bazénu v Harcově.

V návaznosti na další rozvoj úrovně výrobních procesů a na základě požadavků praxe byl počet oborů a zaměření na strojní fakultě, kde byly obory strojírenská technologie, stroje a zařízení pro strojírenskou výrobu a stroje a zařízení pro chemický, potravinářský a spotřební průmysl, dále rozšířeny o obor automatizované systémy řízení výrobních procesů ve strojírenství. Byl zřízen v souvislosti

Okolí Liberce umožňuje provozování různých sportů. Je i místem konání vrcholových soutěží

s nároky na automatizaci výrobních procesů i na požadavek automatizace v oblasti organizace řízení a správy. Požadavek automatizace a robotizace jednotlivých technologických procesů vedl k vytvoření oboru výrobní systémy s průmyslovým roboty a manipulátory. Neustále rostoucí nároky na úroveň a jakost používaných materiálů byly příčinou vzniku nejmladšího oboru na strojní fakultě — materiálové inženýrství ve strojírenství. #

Obdobné důvody vedly na textilní fakultě k zavedení oboru ekonomika a řízení spotřebního průmyslu jako důsledek požadavků spotřebního průmyslu na získávání kvalifikovaných kádrů nejen v oblasti technologie, ale také pro činnost řídicí a správní. Další obor automatizované systémy řízení ve spotřebním průmyslu byl zařazen na textilní fakultě v souvislosti s nároky na automatizaci v oblasti organizace řízení a správy v textilním průmyslu.

Vedle výuky se ve škole již od jejího založení rozvíjela vědeckovýzkumná práce jako nedílná součást činnosti všech vědecko-pedagogických pracovníků. Svědectvím této práce se staly nejenom četné publikace pracovníků, ale i mnohé vědecké konference, které byly ve škole pořádány. Šlo o konference s širší tematikou, ale také konference monotematické pořádané jednotlivými katedrami, případně celostátní konference odborných kateder, kde pořadatelem byly katedry naší školy. Je potěšitelné, že účast na těchto konferencích měli nejenom pracovníci ze škol, výzkumných ústavů a závodů v naší republice, ale zúčastnili se jich aktivně i pracovníci ze zahraničí. Přínosem k rozšíření naší spolupráce se zahraničními vysokými školami jsou družební smlouvy, které škola má zejména se školami SSSR a NDR. Společné konference a sympozia, které družební katedry pořádají střídavě na družebních školách a u nás, přispívají nejen k informovanosti o zaměření a výsledcích vědecké práce, ale umožňují vzájemné lepší poznání i metod práce výchovně pedagogické. Přičteme-li k tomu, že s těmito školami zajišťujeme i studentské výměnné prázdninové praxe, je takový styk nedocenitelnou devizou k vzájemnému poznání a prohloubení socialistických internacionálních vztahů mezi studenty i pedagogy.

Kromě práce pedagogické a vědecké se naše vysoká škola v duchu svého společenského poslání výrazně podílí i na veřejném životě. Pracovníci školy vykonávají mnoho prospěšné a užitečné práce v nejrůznějších veřejných funkcích. Vzpomeňme alespoň účast pracovníků ústavu marxismu-leninismu. Dále je to práce našich pedagogů, ale i ostatních zaměstnanců v Socialistické akademii, kde jsou naši pracovníci členy okresních orgánů, a dále se výrazně podílejí na práci jednotlivých odborných sekcí a bohaté přednáškové činnosti. Výrazných výsledků dosáhli naši příslušníci kateder matematiky a fyziky v pobočce Jednoty československých matematiků a fyziků, a to nejen v přednáškové činnosti, ale i při práci s matematicky a fyzikálně nadanou mládeží.

Dalším svědectvím o spojení školy s veřejným životem je účast našich zaměstnanců na práci vědeckotechnické společnosti. Mnozí pracovníci školy jsou aktivně činní v krajských i celostátních odborných skupinách ČSVTS a výrazně se podílejí na záslužné vzdělávací, tvůrčí i organizační práci, kterou ČSVTS rozvíjí. Přitom se zejména podílejí na prosazování nových směrů v technologii strojírenské výroby, obrábění, tvářemí, lisování, slévání, svařování, nových směrech v textilním, sklářském průmyslu a v obalové technice.

V roce 1986 se na VŠST
konala zimní část univer-
ziády

Dobrá práce a angažovanost pracovníků školy byla oceněna mnoha státními a resortními vyznamenáními, ale také pamětními medailemi nejvyšších stupňů ostatních vysokých škol v Československu, se kterými naši učitelé spolupracují.

Uvedme pro přehled, že pracovníkům školy byly uděleny:

1 titul „hrdina socialistické práce“,

4 „Řády práce“,

7 vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu“,

14 vyznamenání „Za vynikající práci“,
 7 vyznamenání „Za obětavou práci pro socialismus“,
 8 titulů „zasloužilý učitel“,
 3 tituly „vzorný učitel“,
 17 titulů „zasloužilý pracovník resortu školství“,
 17 titulů „vzorný pracovník resortu školství“
 2 tituly „laureát st. ceny Kl. Gottwalda“.

Důkazem ocenění významu školy a jejich úspěchů bylo také udělení „Řádu práce“ naší škole v roce 1978.

Uznáním dobré činnosti v uplynulých letech je i to, že školu navštívila řada významných domácích i zahraničních osobností. Ze zahraničí to byla řada akademických funkcionářů a vysokoškolských učitelů z různých zemí. Z domácích hostů vzpomeňme především armádního generála Ludvíka Svobodu, náměstkyně předsedy vlády, ministra školství, spotřebního průmyslu, zahraničního obchodu a mnoha dalších.

Rozvoj školy a její růst si můžeme dokumentovat následujícími tabulkami:

Počty zaměstnanců

Rok	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
Pedagogové	19	19	51	66	90	101	101	102	123
Ostatní	34	41	80	67	67	80	83	131	162
Celkem	53	60	131	133	157	181	184	233	285

Rok	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Pedagogové	135	155	177	198	205	213	214	244	216
Ostatní	166	221	235	274	297	331	367	420	216
Celkem	301	276	412	472	502	544	581	664	632

Rok	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Pedagogové	218	223	210	206	197	190	190	188	191
Ostatní	401	410	426	414	400	435	466	500	489
Celkem	619	633	636	620	597	625	656	688	680

Rok	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Pedagogové	202	198	200	200	208	209	215	224	223
Ostatní	507	498	503	510	527	508	502	540	547
Celkem	709	696	701	710	735	717	717	764	770

Počty studentů

Rok		1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
Denní studium	Fakulta strojní	259	436	558	657	736	785	885	888	1006
	Fakulta textilní	—	—	—	—	—	—	—	191	225
Studium při zaměstnání	Fakulta strojní	—	—	45	62	108	92	129	147	211
	Fakulta textilní	—	—	—	—	—	—	—	19	47
Celkem		259	436	603	719	844	877	1014	1245	1489
Rok		1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Denní studium	Fakulta strojní	1010	88	911	1052	1031	1017	914	812	858
	Fakulta textilní	278	260	266	308	382	436	462	500	569
Studium při zaměstnání	Fakulta strojní	211	276	310	273	267	183	188	137	112
	Fakulta textilní	77	90	75	91	130	56	23	47	61
Celkem		1576	1514	1562	1724	1810	1692	1587	1496	1600
Rok		1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Denní studium	Fakulta strojní	804	777	754	783	933	991	1029	1070	1193
	Fakulta textilní	581	571	571	562	673	759	815	937	1040
Studium při zaměstnání	Fakulta strojní	87	104	132	228	256	257	199	301	311
	Fakulta textilní	25	52	129	168	256	182	243	214	167
Celkem		1497	1504	1586	1771	2118	2289	2386	2522	2711

Rok		1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Denní studium	Fakulta strojní	1304	1244	1381	1583	1626	1656	1607	1425	1222
	Fakulta textilní	1164	1092	1128	1105	1085	1094	1082	1085	1085
Studium při zaměstnání	Fakulta strojní	305	284	244	214	173	173	232	222	166
	Fakulta textilní	252	290	191	204	159	171	204	204	204
Celkem		3025	2910	2944	3106	3053	3094	3125	2936	2677

Od roku 1953 promovalo na naší škole 5323 absolventů strojní fakulty (včetně studia při zaměstnání), 3556 absolventů textilní fakulty (včetně studia při zaměstnání) — celkem 8879 inženýrů.

Budova rektorátu VŠST

REKTORŮ I

Prof. ing. dr. techn. Josef Kožoušek	1953—1961
Doc. ing. Vojtěch Dráb, CSc.	1961—1966
Akademik Jovan Čirlič	1966—1969
	1973—1985
Prof. ing. Jiří Mayer	1969—1972
Prof. RNDr. Bohuslav Stříž, DrSc.	1985—dosud

PROREKTORŮ I

pro oblast politicko-výchovné a pedagogické činnosti

Doc. ing. Svatopluk Němeček	1954—1957
Prof. ing. Jiří Mayer	1957—1960
	1964—1966
Doc. ing. Vojtěch Dráb, CSc.	1960—1961
Doc. RSDr. František Stárek, CSc.	1961—1964
Prof. ing. dr. techn. František Kotšmíd	1966—1970
Doc. ing. Miroslav Kořínek, CSc.	1970—1971
Doc. ing. Václav Chaloupecký, CSc.	1971—1974
Prof. PhDr. Josef Požárský, CSc.	1974—1976
	1985—dosud
Doc. ing. Ján Alaxin, CSc.	1976—1985
Doc. ing. Oldřich Lubojacký, CSc.	1985—1988
Doc. ing. František Novotný, CSc.	1988—dosud

pro oblast vědeckovýzkumné činnosti a zahraničních styků

Prof. ing. František Pompe	1954—1955
Prof. ing. František Křístek	1955—1960
Prof. ing. Cyril Höschl	1960—1966
Prof. ing. dr. techn. Karel Sýkora	1966—1969
Prof. ing. dr. techn. Jiří Rais	1969—1971
Prof. ing. dr. techn. Radko Krčma, DrSc.	1971—1973
Prof. ing. Jiří Mayer	1973—1976
Prof. ing. Oldřich Krejčíř, DrSc.	1976—dosud

pro oblast výstavby a rozvoje VŠST

Prof. ing. František Křístek	1960—1966
Doc. ing. Vojtěch Dráb, CSc.	1966—1971
Prof. ing. Jaroslav Tměj, CSc.	1976—dosud

kvestoři VŠST

Karel Doležal (tajemník školy)	1953—1954
Ing. Vladimír Novák	1954—1957
Václav Adámek	1957—1961
Emil Drnovský	1961—1972
Ing. Hubert Rudolf	1972—1976
Ing. Eva Petrovská	1976—dosud

VEDOUcí ÚKPP VŠST

Jaroslav HONZÍK	1953—1960
	1971—1977
Ing. Miroslava Růžičková	1977—dosud

FAKULTA STROJNÍ

DĚKANI

Prof. ing. Jiří Mayer	1960—1964
Doc. ing. Miroslav Kořínek, CSc.	1964—1966
Prof. ing. Cyril Höschl	1966—1969
Prof. ing. dr. techn. František Kotšmíd	1970—1973
Prof. ing. Oldřich Krejčíř, DrSc.	1973—1976
Prof. RNDr. Bohuslav Stříž, DrSc.	1976—1985
Doc. ing. Ján Alaxin, CSc.	1985—1987
Prof. ing. Vladimír Prášil, DrSc.	1987—dosud

PRODĚKANI pro oblast politickovýchovné a pedagogickovýchovné činnosti

Doc. RNDr. Jan Tichý	1960—1963
	1964—1965
Doc. ing. Miroslav Kořínek, CSc.	1963—1964
	1966—1970
Ing. Jiří Kratochvíl, CSc.	1965—1966
Prof. ing. Oldřich Meduna	1970—1972
Prof. ing. Oldřich Krejčíř, DrSc.	1972—1973
Prof. ing. Jaroslav Tměj, CSc.	1973—1976
Doc. ing. Václav Chaloupecký, CSc.	1976—1982
Doc. ing. Zdeněk Holubec, CSc.	1982—dosud
Doc. ing. Václav Jáč, CSc.	1987—dosud

PRODĚKANI pro oblast vědeckovýzkumné činnosti a zahraničních styků

Prof. ing. Bohumil Odstrčil	1960—1964
	1967—1972
Prof. ing. Jaroslav Draský, CSc.	1964—1967
	1972—1976
Prof. ing. Bořivoj Hanuš, DrSc.	1976—1985
Doc. ing. Jaromír Gazda, CSc.	1985—dosud

Tajemníci:

Ing. Antonín Bremec	1960—1962
JUDr. Břetislav Livečka	1962—1966
JUDr. Josef Černý	1966—1971
Vlasta Vozáková	1972—1985
Ing. Ivana Kubelková, CSc.	1985
Ing. Jiří Danča, CSc.	1985—dosud

FAKULTA TEXTILNÍ

DĚKANI

Prof. ing. Jaroslav Simon	1960—1973
Prof. ing. dr. techn. Radko Krčma, DrSc.	1973—1980
Prof. ing. Jáchym Novák, CSc.	1980—1983
	1987—dosud
Doc. ing. Vladimír Moravec, CSc.	1983—1987

PRODĚKANI pro oblast politickovýchovné a pedagogickovýchovné činnosti

Prof. ing. František Kámen	1960—1963
Doc. ing. Miroslav Burian, CSc.	1963—1966
Doc. RSDr. František Stárek, CSc.	1966—1970
Doc. ing. Svatopluk Němeček, CSc.	1970—1971
Prof. ing. František Pompe	1971—1973
Prof. ing. Jaroslav Simon	1973—1976
Prof. PhDr. František Kozel, DrSc.	1976—1978
Prof. ing. Vladimír Motejl, CSc.	1979—1980
Doc. ing. Zdeněk Holubec, CSc.	1981—1982
Doc. ing. Vladimír Moravec, CSc.	1982—1983
Doc. Jaroslav Balatka, CSc.	1983—1986
Doc. RNDr. Jiří Wagner, CSc.	1986—1987
Doc. Stanislav Saska	1987—dosud
Doc. ing. Jaroslav Nosek, CSc.	1987—dosud

PRODĚKANI pro oblast vědeckovýzkumné činnosti a zahraničních styků

Prof. ing. František Pompe	1966—1970
Prof. ing. dr. techn. Radko Krčma, DrSc.	1970—1971
Prof. ing. Jiří Zelenka, DrSc.	1971—1976
Doc. ing. Jaroslav Odvárka, CSc.	1976—1980
Prof. ing. Vladimír Prášil, DrSc.	1981—1987
Doc. ing. Antonín Havelka, CSc.	1987—dosud

Tajemníci:

Jaroslav Honzík	1960—1971
Helena Štorová	1972—1986
Ing. Jarmila Vaněčková	1986—dosud

(Tituly funkcionářů jsou uváděny k současnému stavu.)

Budova fakulty textilní

Fakulta strojní Vysoké školy strojní a textilní v Liberci spolu s dalšími strojními fakultami technických vysokých škol v ČSSR se podílí na přípravě strojních inženýrů pro československý průmysl. Výuka a výchova studentů byla zahájena v roce 1953 při založení Vysoké školy strojní. Od té doby úspěšně absolvovalo téměř 6000 absolventů různých forem studia na fakultě.

Výchovně vzdělávací proces zahrnuje od začátku kromě základních společensko-vědních a teoretických předmětů také předměty oborové, zaměřené zejména na studium strojírenských materiálů, teoretických principů jednotlivých technologií, základních disciplín konstrukce a stavby strojů a mechanismů, na problematiku mechanizace a automatizace výrobních procesů i problematiku organizace a řízení strojírenské výroby. Tomu odpovídá struktura studijních oborů a jejich užších zaměření v denním studiu i ve studiu při zaměstnání, která se postupně vyvinula od této podoby.

23-07-8 STROJÍRENSKÁ TECHNOLOGIE

V tomto oboru jsou vychováváni strojní inženýři pro přípravu, řízení a organizování výroby ve strojírenských závodech specializovaných zejména na technologii obrábění a montáže, strojírenskou metalurgii a na tváření kovů a plastů. Absolventi mají široké uplatnění v průmyslové praxi, ale i ve vědeckovýzkumných pracovištích na školách apod.

Při zachování poměrně široké univerzálnosti přípravy je v závěrečných letech studia výuka studentů zčásti zajišťována v jednom ze tří užších zaměření:

- obrábění a montáže,
- strojírenská metalurgie,
- tváření kovů a plastů.

V tomto zaměření také studenti zpracovávají svou diplomovou práci. Kromě toho se seznamují se základy projektování nové technologie a výrobních provozů a tyto principy si ověřují v samostatné semestrální práci.

Nadaným a talentovaným studentům je umožňováno rozšíření přípravy formou mezioborového studia absolvováním předmětů učebních plánů jiného studijního oboru.

23-19-8 VÝROBNÍ SYSTÉMY S PRŮMYSLOVÝMI ROBOTY A MANIPULÁTORY

V tomto moderním oboru jsou připravováni strojní inženýři, jejichž úkolem je projektování, zajišťování provozu a řízení automatizovaných technologických pracovišť vybavených průmyslovými roboty a manipulátory.

V rámci studia oboru získávají rozsáhlé odborné znalosti jak z technologických disciplín, tak o metodách navrhování a vytváření výrobních systémů při rozsáhlém nasazení výpočetní techniky a elektroniky. Velký důraz je kladen na aplikaci teoretických poznatků v praktické laboratorní výuce, při níž jsou využívány těsné kontakty školy s výrobními podniky a výzkumnými ústavy.

Pro uplatnění absolventů se s ohledem na potřeby rozsáhlé modernizace výrobní základny otevírají ve strojírenských závodech široké a perspektivní možnosti.

23-20-8 STROJE A ZAŘÍZENÍ PRO STROJÍRENSKOU VÝROBU

V tomto oboru jsou vychováváni strojní inženýři pro konstrukci a zajišťování provozu výrobních strojů a zařízení, zejména jednoúčelových obráběcích a montážních strojů a výrobních linek, pro konstrukci potřebných nástrojů a přípravků. Příprava části studentů je zaměřena na konstrukci a provoz pohonných jednotek a zařízení v dopravě a v průmyslu. Proto je výuka v závěrečných třech semestrech zčásti zajišťována v užších zaměřeních:

- jednoúčelové obráběcí a montážní stroje,
- stroje a zařízení pro průmyslovou dopravu.

Uplatnění absolventů tohoto oboru je především ve výrobních a vývojových konstrukcích, zkušebnách, obchodně technických a servisních službách i v řídicích orgánech daných výrobních úseků.

23-21-8 STROJE A ZAŘÍZENÍ PRO CHEMICKÝ, POTRAVINÁŘSKÝ A SPOTŘEBNÍ PRŮMYSL

V tomto studijním oboru, jež má tři užší zaměření:

- textilní a oděvní stroje,
- sklářské a keramické stroje,
- balicí a polygrafické stroje,

jsou připravováni strojní inženýři — konstruktéři pro navrhování a stavbu strojů a zařízení používaných v uvedených výrobních odvětvích. Všechna tři zaměření jsou na fakultě strojní VŠST v rámci celé ČSSR unikátní, a proto mají celostátní působnost. Při zajišťování jejich obsahové náplně se v rozsáhlé míře využívá průmyslového zázemí těchto množství v Severočeském kraji i v krajích sousedních. Do výuky jsou přenášeny moderní poznatky o výpočetní a konstrukční postupy včetně uplatňování výpočetní techniky.

O absolventy oboru ve všech třech zaměřeních je trvalý zájem. Najdou uplatnění nejen ve vývojových konstrukcích, ale i v útvarech technického rozvoje, zkušebnách, obchodně technických, projekčních a servisních službách, jakož i v řídicích útvarech příslušných závodů a podniků.

23-40-8 AUTOMATIZOVANÉ SYSTÉMY ŘÍZENÍ VÝROBNÍCH PROCESŮ VE STROJÍRENSTVÍ

V tomto oboru jsou studenti připravováni pro uplatňování moderních technických prostředků, především výpočetní techniky, při řízení výrobních procesů ve strojírenství. Vedle základního přehledu o jednotlivých technologických pochodech a jejich parametrech musejí zvládnout v potřebném rozsahu metody simulace těchto výrobních systémů, informační systémy a metodu budování a provozu auto-

Jedna z budov VŠST,
v níž jsou umístěny po-
sluchárny

matizovaných systémů řízení. Prohlubují si poznatky z oblasti programování a ověřují si je při řešení konkrétních úloh při využití malých počítačů i centrálního počítače ve výpočetních středisku VŠST.

Uplatnění absolventů tohoto studijního oboru je zejména v podnikové řídicí sféře, kde mohou pracovat jako systémoví inženýři, projektanti regulačních a řídicích obvodů, systémů automatizovaného řízení i jako odborní pracovníci útvarů automatizace podniků a závodů.

39-42-8 MATERIÁLOVĚ INŽENÝRSTVÍ VE STROJÍRENSTVÍ

V tomto novém studijním oboru jsou připravováni strojní inženýři pro výzkum, výrobu a technologické zpracování klasických a zejména novodobých kovových

i nekovových strojírenských materiálů a jejich použití v konstrukci strojů a zařízení. Ve výuce je kladen důraz nejen na teoretické principy jednotlivých disciplín, ale také na experimentální dovednosti, zejména v oblasti zkoušení vlastností materiálů, diagnostiky stavu materiálu při provozu strojů a zařízení, určování životnosti součástí i technologičnosti konstrukcí. Studenti se seznámí v laboratorích školy i jiných pracovištích s moderní přístrojovou i výrobní technikou zpracování materiálů a zvyšování jejich užitečných vlastností.

Uplatnění absolventů tohoto oboru je jak ve vývojových laboratořích, zkušebnách i konstrukcích závodů a podniků, tak na vědeckovýzkumných pracovištích, přístrojových centrech, ve státních zkušebnách apod.

Výuku v uvedených studijních oborech a jejich zaměřeních zajišťují v převážné míře pracovníci 11 kateder fakulty strojní. Jejich historický vývoj i současné zaměření pedagogické, vědeckovýzkumné i ostatní činnosti je stručně uvedeno na dalších stránkách.

KATEDRA MATEMATIKY

V září 1953, kdy byla založena tehdejší Vysoká škola strojní, vznikla současně i katedra matematiky. Byla nejsilnější ze všech kateder, protože zajišťovala převážnou část výuky v jediném tehdejší ročníku. Vedením katedry byl pověřen docent Karel Havlíček z UK v Praze, který také přednášel a zkoušel deskriptivní geometrii. Vedením přednášek byl pověřen docent František Nožička, rovněž z UK v Praze. Úkolem těchto dvou zkušených pedagogů bylo nejen zajišťovat výuku v těchto dvou předmětech, ale zároveň vychovávat další kádry. První obsazení katedry tvořili dosud středoškolská profesoři (Metelka, Novák, Šedý), ale vzhledem k velkému množství posluchačů museli být zpočátku pověřeni cvičením také inženýři některých dalších kateder, jejichž vlastní výuka spadala až do vyšších ročníků. Díky prof. Havlíčkovi se podařilo postupně doplnit libereckou katedru matematiky odbornými kádry, takže již za několik let mohla pracovat zcela samostatně bez vnější pomoci.

Z bývalých členů, kteří se později stali významnými vědeckými odborníky, jmenujme zejména Václava Aldu, Jiřího Bečváře, Aloise Švece a Bohdana Zelinku. Většina členů katedry získala v těchto letech také hodnost kandidáta věd, ale všichni přitom pokládali za svou prvořadou povinnost využít svých schopností ke zkvalitnění výuky.

Od roku 1978, s příchodem prof. ing. Jaroslava Skály, DrSc., byla katedra doplněna novými kádry, nastala také jistá změna v koncepci výuky a podstatně byla zkoncentrována vědecká práce.

V současné době je na katedře dostatek mladých a perspektivních pracovníků, kteří jsou schopni plnit své pedagogické úkoly a jsou odhodláni zvyšovat odbornou kvalifikaci.

Učitelé KMA viděli svůj hlavní úkol v zajištění kvalitní výuky matematiky a geometrie jakožto nezbytného základu dalšího vzdělávání budoucích inženýrů. Přitom vždy věnovali pozornost celému procesu výchovy od přechodu studenta ze školy střední na školu vysokou, až po speciální péči o nadané studenty.

Základem pro každou výuku je vždy nějaká učebnice. Až do roku 1970 byly pro výuku využívány převážně sovětské učebnice (dvousvazkový kurs diferenciálního a integrálního počtu N. S. Piskunova a sbírky úloh V. P. Minorského a G. N. Bermana), tvorba vlastních skript nebyla rozsáhlá. První skripta napsaná na katedře byla „Sbírka úloh z deskriptivní geometrie“ A. Kejzlara (1957). Rozsáhlejší vydávání vlastních skript začalo až po roce 1970 v souvislosti s pronikavým růstem počtu studentů v prvních ročnících a modernizací osnov. Za zmínku stojí fakt, že dvoje skripta vzbudila pozornost i mimo rámec VŠST a byla vydána SNTL v knižní podobě, jedná se o knížku V. Bruthanse a A. Kejzlara „Matematika — příručka pro přípravu na vysokou školu“ (1. vyd. 1965, 2. vyd. 1969) a knížka M. Nekvindy, J. Šrubaře a J. Vilda „Úvod do numerické matematiky“ (1976). V současné době je výuka matematiky zabezpečována skripty vedoucího KMA prof. ing. J. Skály, DrSc., která vyšla pod souhrnným názvem „Matematika I—III“.

Na katedře vždy byla věnována pozornost nejen obsahu, ale i formám výuky. KMA jako jedna z prvních začala v rozsáhlejším měřítku využívat examinačního střediska EXAS pro kontrolu průběžného studia i pro konzultační činnost, v současné době se připravuje na využití mikropočítačů ve výuce matematiky a udržuje kontakt s pracovišti zabývajícími se počítačovou grafikou. Specifickou formu působení na studenty představuje i SVOČ, zde se katedra zaměřuje na talentované studenty nižších ročníků a snaží se rozvíjet u nich předpoklady k samostatné odborné práci. Od r. 1976, kdy byla předložena první práce, vzniklo 40 prací, z nichž 13 dosáhlo ocenění v celoškolských i celostátních kolech SVOČ.

Nedílnou součástí práce KMA je vědeckovýzkumná činnost, která je určována a koncepčně řízena vedoucími pracovníky katedry. V šedesátých letech se vytvořila skupina pracující v teorii automatů vedená doc. RNDr. J. Bečvářem, CSc., který vedl též pravidelné semináře. Později se konstituovala skupina zabývající se numerickými metodami (vedoucí RNDr. M. Nekvinda, CSc.). Z dalších tematických okruhů v součinnosti s mimolibereckými pracovišti lze jmenovat algebraickou geometrii, topologii, diferenciální rovnice, teorii grafů a kombinatorických struktur. V teorii grafů publikoval RNDr. B. Zelinka, CSc. (s malou skupinou spolupracovníků) množství prací s významnými výsledky, které měly ohlas i v zahraničí. Řešeny byly též resortní úkoly MŠ, případně státní úkoly, související se zaváděním výpočetní techniky do výuky a s pedagogickou činností katedry.

V 7. pětiletce bylo zahájeno pod vedením prof. Skály řešení důležitých úkolů III-8-6/08 „Optimální regulace a identifikace spjitých deterministických systémů s rozloženými parametry“ jako součást HÚ SPZV III-8-6 koordinovaného ČSAV. Tento úkol pokračuje i v této pětiletce pod názvem „Řízení systémů s rozloženými parametry“ a pro svou perspektivnost a závažnost bude zařazen do státního úkolu i v následující pětiletce. Bylo dosaženo množství fundamentálních výsledků (s významnými aplikacemi v různých vědních oborech), které byly formulovány v rozsáhlých výzkumných zprávách, a v početných navazujících publikacích. Výsledky našly ohlas na konferencích pořádaných v ČSSR i v zahraničí (MLR, Velká Británie).

Někteří členové se v uplynulé pětiletce významně podíleli na zavádění AISŘ ve školství. V současnosti spolupracuje vyčleněný tým katedry na matematickém modelování netkaných textilií.

Krásné prostředí Jizerských hor. V pozadí studentské koleje

KATEDRA MECHANIKY, PRUŽNOSTI A PEVNOSTI

Výuka předmětů mechaniky, pružnosti a pevnosti na Vysoké škole strojní a textilní v Liberci byla zahájena v letním semestru školního roku 1953/54 v rámci tehdejší katedry všeobecného strojírenství, jejímž vedoucím byl první rektor VŠS prof. ing. dr. techn. Josef Kožoušek. Statiku přednášel doc. ing. Svatopluk Němeček, který byl od 1. 2. 1954 pracovníkem školy. Další předměty přednášeli externí učitelé: kinematiku a dynamiku ing. Jaroslav Charvát, odborný asistent katedry mechaniky ČVUT Praha, pružnost a pevnost doc. ing. Emanuel Hájek z katedry pružnosti a pevnosti ČVUT Praha. Cvičení zajišťovali asistenti, kteří nastoupili na nově založenou školu jako absolventi ČVUT. Jako studijní literatura byly používány celostátní učebnice a skripta, vytvořená na ČVUT Praha.

V letech 1955—1956 došlo ke kádrovému posílení učitelského sboru a vytvořily se podmínky pro ustavení samostatné katedry. Vznikla katedra mechaniky a hydraulických strojů se třemi ústavu: ústavem technické mechaniky, ústavem pružnosti a pevnosti a ústavem hydraulických strojů se třemi ústavu: ústavem technické mechaniky, ústavem pružnosti a pevnosti a ústavem hydraulických strojů a

hydromechaniky. V dalších obdobích docházelo ke změnám v organizaci katedry. V roce 1960 byl ústav hydraulických strojů a hydromechaniky nahrazen ústavem měření a tepla, v roce 1964 se osamostatnila katedra pružnosti a pevnosti a s účinností od 1. 2. 1967 byla vytvořena současná katedra mechaniky, pružnosti a pevnosti. Katedra měla dva ústavy: ústav pružnosti a pevnosti a ústav mechaniky a teorie mechanismů. Byla umístěna v budově bývalého pedagogického institutu v Komenského ulici, kde sídlí dodnes.

Ve funkci vedoucího katedry působili postupně doc. ing. Svatopluk Němeček, CSc. (1955—1960), prof. ing. dr. techn. Karel Sýkora (1960—1967), prof. ing. Cyril Höschl (1964—1971), doc. ing. Jaroslav Charvát, CSc., (1971—1973). Od 1. 11. 1973 zastává funkci vedoucího katedry prof. RNDr. Bohuslav Stříž, DrSc., zasloužilý učitel, nositel státního vyznamenání Za zásluhy o výstavbu a současný rektor VŠST.

Od počátku existence katedry se vedle pedagogické a výchovné práce rozvíjela současně také vědeckovýzkumná činnost a spolupráce s praxí, zejména s podniky strojírenského a textilního průmyslu v oblasti Liberecka i mimo něj. Pracovníci katedry se aktivně zúčastňovali vědeckých konferencí pořádaných od r. 1957 v rámci školy i celostátních a mezinárodních vědeckých jednání a seminářů. Katedra postupně vstoupila do povědomí odborné veřejnosti.

Vedle základních předmětů mechaniky, pružnosti a pevnosti byla výuka v šedesátých a sedmdesátých letech v jednotlivých studijních oborech a zaměřeních rozšířena o speciální předměty nauka o kmitání, tvarová pevnost, plasticita, pevnost tenkostěnných konstrukcí, teorie mechanismů, mechanika textilních strojů a experimentální metody. Pro většinu těchto předmětů byla zpracována vlastní skripta. Trvalá pozornost byla věnována výchově nadaných studentů a vědeckých aspirantů. V prostorách katedry byla zřízena laboratoř experimentální pružnosti pro praktická cvičení studentů. Katedra byla organizátorkou pravidelných celostátních konferencí o teorii strojů a mechanismů s mezinárodní účastí. Dále se rozvíjela vědeckovýzkumná a odborná činnost katedry, zejména v oblasti tvarové pevnosti, plasticity, analýzy a syntézy mechanismů.

K dalšímu soustavnému rozvoji činnosti došlo v uplynulých patnácti letech pod současným vedoucím katedry. Kolektivem učitelů byla zpracována skripta a sbírky příkladů ze všech základních předmětů mechaniky, pružnosti a pevnosti (celkem 9 titulů). Prohloubil se systém samostatné práce studentů v jednotlivých předmětech, zkvalitnily se osnovy předmětů uplatněnímanalytických a numerických metod a výpočetní techniky, došlo k celkové modernizaci výuky. Pozornost je věnována vedení studentů v rámci soutěže studentské vědecké a odborné činnosti. Učitelé katedry jsou členy státních zkušebních komisí, vedoucími a konzultanty diplomových prací, podílejí se na výchově nových vědeckých pracovníků, působí v akademických a pedagogických funkcích a v komisích školy a fakulty, vyvíjejí činnost ve stranické organizaci i ve společenských organizacích Národní fronty.

V oblasti vědeckovýzkumné činnosti se katedra podílí na řešení úkolů v rámci státního programu základního výzkumu. Jde o dynamiku křehkého porušení materiálu a konstrukcí, výzkum odezvy kompozitních materiálů na nestacionární dynamické zatížení a modelování a optimalizaci mechanismů výrobních strojů, robotů a manipulátorů. Úsilím prof. RNDr. Stříže, DrSc., a ing. Vladimíra Humena, který přešel na katedru z Ústavu fyzikální metalurgie ČSAV v Brně v r. 1971, byla

vybudována unikátní laboratoř v rámci ČSSR pro experimentální výzkum odezvy polymerních materiálů a jejich komponentů na nestacionární dynamické zatížení. Katedra se aktivně zapojila do činnosti Československé společnosti pro mechaniku při ČSAV pořádáním pravidelných seminářů v rámci odborné skupiny Experimentální analýza napjatosti. Rozsáhlá je spolupráce katedry s praxí, zejména s podniky textilního a sklářského strojírenství a automobilového průmyslu Severočeského kraje. Bylo vytvořeno společné vědeckovýzkumné pracoviště s n. p. Monokrystaly Turnov.

Zvýšila se kvalifikační struktura pracovníků katedry. Hodnost kandidáta technických věd postupně získali ing. Jáč, ing. Šourek, ing. Bradský, ing. Mevald a ing. Potěšil. V roce 1983 byl jmenován docentem ing. Václav Jáč, CSc., a v roce 1988 ing. Antonín Potěšil, CSc. Doc. Jáč je spoluautorem celostátní učebnice Kinematika, která vyšla v roce 1987. Ing. Humen je členem autorského kolektivu pro zpracování knižní publikace Experimentální metody výzkumu šíření rázů a vln napětí v pevných tělesech. Další pracovníci katedry jsou ve vědecké přípravě a v návrhu na jmenování docenty. Výsledky vědeckovýzkumné činnosti jsou publikovány ve vědeckých sbornících, odborných časopisech, na celostátních a mezinárodních konferencích a seminářích.

V současné době má katedra celkem 18 členů, z toho jednoho profesora, dva docenty, 8 odborných asistentů, 1 asistenta, 2 vědeckovýzkumné pracovníky, 1 pracovníka pro výpočetní techniku, 1 technika, 1 řemeslníka a 1 administrativní pracovníci. Vnitřně je členěna na 3 oddělení: technická mechanika — vedoucí ing. Bradský, CSc., pružnost a pevnost — vedoucí ing. Mevald, CSc., a experimentální mechanika — vedoucí ing. Humen. Katedra stojí před dalšími náročnými úkoly ve všech oblastech své činnosti při výchově nové technické inteligence a rozvoji vědeckovýzkumné a odborné činnosti.

KATEDRA ENERGETICKÝCH ZAŘÍZENÍ

Katedra energetických zařízení v současné době a s dnešním označením KEZ vznikala postupně od založení školy v souhlasu s tím, jak se po jejím otevření v prvním ročníku postupně rozvíjelo studium. Vlastní činnost začala ve školním roce 1956—1957, kdy byla zahájena výuka v oborech hydromechanika (doc. ing. Jiří Mayer). Od té doby nastal rychlý početní růst pracovníků katedry a došlo k některým dalším postupným organizačním úpravám. Tak se vytvořila samostatná katedra termomechaniky (prof. dr. Josef Kožoušek), která měla již tehdy značné laboratorní vybavení vzhledem k předpokládané širší spolupráci se závodem Liaz Liberec. Další obory byly postupně rozvíjeny v rámci původního útvaru katedry tepelné techniky.

V dalších letech byla tak postupně zahájena výuka v oboru tepelných turbín a parních strojů (prof. Mayer), parních kotlů (prof. ing. František Kámen), kompresorů a chlazení (Mayer), tepelné techniky (externista ing. Václav Sýkora). Obor měření regulace zajišťovala katedra termomechaniky.

Katedra tepelné techniky stála u zrodu organizace postgraduálního studia pro obor výpočetní techniky, která se stávala naléhavě aktuální a dosavadní absol-

Studentské koleje na Husově třídě

venti vysokých škol o ní nebyli informováni. V souvislosti s tím se katedra ujala organizace a výstavby automatizačního střediska, které bylo vybaveno počítačem MINSK 22. Po jeho dobudování převzal příslušnou výuku včetně výuky regulace a automatizace prof. ing. Bořivoj Hanuš, DrSc. Toto středisko pak také vytvořilo samostatný celek.

Katedra se také zúčastnila práce na studiu možností, které byly očekávány od tzv. programových forem vyučování. Vybuodovala studijní středisko vybavení zkušebními stroji — EXAS. Toto středisko bylo řadu let využíváno i ostatními katedrami pro výuku a kontrolu výukového procesu.

K dalším oblastem činnosti, kterým katedra věnovala pozornost, patřila účast na řešení státního úkolu ministerstva školství v oblasti výchovy k péči o životní prostředí. Zatímco dnes nikdo nepochybuje o naléhavosti takových úvah, byly před deseti lety ještě spíš průkopnickým činem.

V oblasti vědeckovýzkumné práce byla katedrou řešena řada problémů a nelze se na tomto místě pokoušet o jejich třeba zestručněný přehled, stejně jako i o struč-

ný náznak problémů řešených v rámci vedlejší hospodářské činnosti pro průmysl. Kromě problémů spadajících jednoznačně do oblasti tepelných zařízení byly řešeny i otázky ze širší oblasti, zejména těch druhů výroby, které jsou i dnes mnohdy zajišťovány spíše na základě dlouhodobých zkušeností bez uplatnění vědeckého přístupu.

Katedra zajišťuje svými učiteli výchovu aspirantů a s přispěním učitelů dalších kateder a externistů činnost dvou komisí pro obhajoby kandidátských disertačních prací.

Jako další složku činnosti katedry je nutno uvést její účast na nejrůznějších činnostech souvisejících s pedagogickou a výchovnou prací vysoké školy. Katedra byla pravidelným účastníkem a někdy i iniciátorem exkurzí i praxí v závodech, výměnných zájezdů posluchačů a podílela se i na organizaci sportovního života posluchačů.

KATEDRA ČÁSTÍ A MECHANISMŮ STROJŮ

Katedra částí strojů byla ustavena v roce 1955. Její historie však začíná již v prvních letech existence Vysoké školy strojní v Liberci. Vyhledávání kvalifikovaných učitelů bylo velmi obtížné a výuka byla zajišťována většinou externími pracovníky. S jejich pomocí se začalo vyučovat předmětům Úvod do strojního inženýrství a Strojnické rýsování v prvním a druhém roce existence školy. Tyto předměty byly zařazeny později do výukového programu katedry částí strojů. V roce 1955 byla poprvé ve třetím ročníku zahájena výuka předmětu Části strojů, o rok později pak výuka předmětů Konstrukční cvičení z částí strojů, Jeřáby a transportéry a Konstrukční cvičení z jeřábů a transportérů převážně za pomoci externích učitelů z průmyslu a Českého vysokého učení technického.

Prvním vedoucím katedry byl prof. ing. Oldřich Meduna, který byl v roce 1955 jmenován zástupcem profesora a v roce 1960 řádným profesorem pro obor částí strojů. Profesor Meduna před nástupem na Vysokou školu strojní v Liberci pracoval v řadě funkcí v podnicích automobilového průmyslu koncernu Škodových závodů v Praze, Plzni, Mladé Boleslavi a Vysokém Mýtě. V letech 1959 a 1960 pracoval jako expert v Čínské lidové republice, kde byl za svou činnost vyznamenán Řádem práce ČLR. V roce 1968 mu byl propůjčen Řád práce ČSSR. Odborné zaměření profesora Meduny profilovalo počátky vědeckovýzkumné činnosti katedry, která se odrážela zejména ve spolupráci s automobilovými závody národních podniků LIAZ, Autobrzdý, Karosa, ČKD a také ve spolupráci se závody liberecké lokality, zejména textilního a sklářského průmyslu. V této spolupráci byly řešeny převážně úlohy, které souvisely s výpočty různých součástí automobilů, dále úkoly zaměřené na konstrukci pohonných jednotek, na zkoušení životnosti ozubených kol, vlastnosti třecích materiálů pro spojky a brzdy, na výzkum a konstrukci prvních československých pneumatických pružin pro odpérování autobusů a nákladních automobilů, na výzkum a konstrukci korečkových elevátorů a různých zdvihacích a transportních strojů a zařízení. Na počátku 60. let byla již katedra rozdělena na tři ústavy: ústav technického kreslení, ústav částí strojů a ústav jeřábů a transportérů. V učebních plánech pětiletého studia až do roku 1978 zajišťovala

katedra výuku na fakultě strojní v předmětech: Strojnické kreslení, Části strojů, Konstrukční cvičení z částí strojů, Teorie a stavba transportních strojů, konstrukční cvičení z transportních strojů, Transportní technika ve strojírenské výrobě a Převody a uložení.

Pracovníci katedry v 60. letech vlastními silami budovali první laboratoře katedry, vytvářeli unikátní zkušební přístroje a zařízení, učební pomůcky a učební texty zejména pro předměty Technické kreslení a Části strojů. Řada pracovníků katedry postupně s rozvojem školy přecházela na nově vznikající katedry, jiní odešli do průmyslových závodů, výzkumných ústavů i na ČSAV.

V roce 1968 byl při katedře zřízen ústav balicích a polygrafických strojů, který jako jediný v republice vychovává odborníky v oboru stroje a zařízení pro chemický, potravinářský a spotřební průmysl se zaměřením na konstrukci balicích a polygrafických strojů. Od vzniku tohoto zaměření zajišťovala výchovu a výuku v tomto oboru katedra vlastními silami. Učební plány byly rozšířeny o předměty: Technika balení, Balicí stroje, Tisková technika, Polygrafické stroje a Konstrukční cvičení z výrobních strojů. V počátcích existence ústavu přispěla k rozvoji nového oboru řada externích pracovníků z průmyslových závodů a výzkumných ústavů, zejména z n. p. ADAST Adamov, n. p. Blanické strojírný Vlašim, Severografia Liberec, IMADOS Praha a Výzkumného ústavu polygrafického Praha. Vedením zaměření byl pověřen doc. ing. Štěpán Beneš, CSc.

Od roku 1960 zajišťovala katedra výuku i na nově založené textilní fakultě v předmětech Technické kreslení, Části strojů a Konstrukční cvičení z částí strojů.

Koncem 60. let a v průběhu 70. let se postupně vytvářel současný kolektiv pracovníků katedry. V roce 1972 po odchodu prof. Meduny do důchodu se stal vedoucím katedry prof. ing. Oldřich Krejčíř, CSc., nositel vyznamenání Za vynikající práci. V roce 1971 byl jmenován docentem a v roce 1986 profesorem pro obor částí strojů a mechanismy strojů. Odborné zaměření profesora Krejčíře na pneumatické pérování a vibroizolaci usměrnilo vědeckovýzkumnou činnost a spolupráci s průmyslem katedry v dalším období. Katedra se postupně stala uznávaným vědeckým pracovištěm, jediným tohoto druhu v ČSSR, zabývajícím se problematikou pneumatické vibroizolace. Činnost katedry v této oblasti vědy a výzkumu spočívá ve stavbě unikátních zkušebních zařízení pro zjišťování statických a dynamických vlastností pneumatických pružin a charakteristik tlumičů, regulačních prvků a regulačních soustav pružně ukládaných hmot, ve výpočtech a konstrukci pneumatických pružin, jejich regulace a aplikace v technické praxi (pružně ukládaní strojů, pérování vozidel a sedadel řidičů). Od roku 1972 byla na katedře vychována řada vědeckých pracovníků z praxe a i ze zahraničí, především v problematice pneumatické vibroizolace. Vědeckou hodnost kandidáta technických věd získala i řada pracovníků katedry. Docenty byli jmenováni ing. Oldřich Lubojacký, CSc., ing. Štěpán Beneš, CSc., ing. Ludvík Prášil, CSc., a ing. Miroslav Bureš, CSc.

Vědeckovýzkumná činnost katedry od 70. let byla zaměřena i do dalších oblastí. Profilovalo ji především zaměření balicích a polygrafických stroje. V oblasti bylo vyřešeno mnoho úkolů souvisejících s optimalizací systémů tiskařských strojů. V oblasti balicích strojů byly řešeny různé transportní systémy, dávkovače a další. Bohatá byla činnost pracovníků katedry i v oblasti převodových mechanismů

Částečný pohled na moderní studentský areál v Liberci—Harcově

s ozubenými koly se zaměřením na výzkum a vývoj zvláštních ozubených převodů a na optimalizaci mechanismů výrobních strojů, zejména ve spolupráci s n. p. TOS Čelákovice, VÚOSO Praha, KVÚ Elitex a SAV Bratislava. K bohaté a úspěšné činnosti katedry patří i rozsáhlá poradenská, hodnotitelská a konzultační činnost. V neposlední řadě je třeba připomenout i velmi úspěšnou spolupráci s k. p. DVIL Komořany. Od roku 1979 vyřešili pracovníci katedry řadu úkolů pro SHR, které byly vesměs realizovány. Za tuto činnost byli oceněni kolektivní cenou Antonína Zápotockého tři členové katedry.

Od roku 1978 zajišťuje katedra výuku podle učebních plánů čtyřletého studia v následujících předmětech:

Na strojní fakultě: Základy strojínského inženýrství, Technické kreslení, Části a mechanismy strojů, Konstrukční projekt, Teorie stavby strojů, Technologie balení a polygrafie, Balicí a polygrafické stroje, Psychologie práce a právní problematika. Na fakultě textilní: Technické kreslení a Části strojů.

V posledních letech jsou modernizovány programy výchovně vzdělávací činnosti ve všech předmětech v souvislosti se zaváděním výpočetní techniky a rozšiřováním tvůrčí samostatné práce studentů. Vlastními silami provedli pracovníci katedry

ry renovaci a modernizaci dvou učeben, které byly vybaveny mikropočítači, televizním okruhem s televizní kamerou a videomagnetofonem a zpětným projekto-rem. Rekonstruováno bylo osvětlení a zatmění učeben, promítací plocha a učebny byly vybaveny novými rýsovacími stoly. V prostorách katedry je v současné době budována laboratoř výpočetní techniky. V předmětech Části a mechanismy strojů a Konstrukční projekt se postupně upravují osnovy s ohledem na nové moderní směry v automatizaci inženýrských prací. Ve vědeckovýzkumné činnosti se katedra zabývá problematikou pneumatické vibroizolace a optimalizací mechanismů balicích a polygrafických strojů.

KATEDRA MATERIÁLU A STROJÍRENSKÉ METALURGIE

Katedra s tímto názvem vznikla v roce 1970 jako důsledek jedné z organizačních úprav původní katedry materiálu a tváření ustavené od 1. září 1957.

Výchovně vzdělávací činnost katedry materiálu a tváření byla od začátku zaměřena na výuku nauky o materiálu a netřískové technologie v základním studiu a na výuku řady specializovaných předmětů v oborovém studiu, a to v oblasti tepelného zpracování kovů, zpracování plastických hmot a technologie slévání, svařování, tváření, zpracování neželezných kovů a práškovou metalurgii. Vedoucím katedry byl jmenován prof. ing. Bohumil Odstrčil, laureát státní ceny, který na školu přišel po dlouhodobém úspěšném působení ve Výzkumném ústavu kovů v Pannenských Břežanech.

S rostoucím počtem studentů ve studijním oboru strojírenská technologie a s rozšiřováním počtu pracovníků katedry i její činnosti došlo v roce 1964 k rozdělení katedry na tři katedry: katedru technologie a slévárenství (vedoucí prof. ing. B. Odstrčil), katedru materiálu a tváření (vedoucí doc. ing. Miroslav Kořínek, CSc.) a katedru svařování a metalografie (ved. prof. ing. Josef Dítl, CSc.). To už byla pracoviště přemístěna z budovy B do nově vybudovaného komplexu budovy E.

V roce 1971 došlo k opětovnému sloučení všech tří pracovišť a vytvoření katedry technologie a nauky o materiálu, jejímž vedoucím byl jmenován doc. ing. Václav Chaloupecký, CSc., který byl pak až do roku 1984 vedoucím i po reorganizaci v roce 1979 vzniklé současné katedry materiálu a strojírenské metalurgie. Krátké období od roku 1984 do roku 1987 byl vedoucím katedry doc. ing. Ján Alaxin, CSc.

Kromě rozsáhlé pedagogické činnosti katedra po celou dobu své existence rozvíjela vědeckovýzkumnou činnost zaměřenou na výzkum základních fyzikálních, chemických a technologických parametrů tepelného zpracování kovových materiálů a výroby přesných odlitků. Ve spolupráci s průmyslovými závody a výzkumnými ústavami se na katedře řešily otázky speciálních zkušebních metod, některých speciálních technologických postupů (metody rychloohřevu materiálů pro tepelné zpracování, použití vakuové metalurgie apod.) jakož i otázky mechanizace a automatizace slévárenských a metalurgických provozů. Na těchto pracích se podíleli studenti, a to jak svými diplomovými pracemi, tak zapojením do studentské vědecké a odborné činnosti.

Kolektiv pracovníků katedry doznal za uplynulá léta řadu změn. Řada zkušených

a perspektivních učitelů posílila jiná pracoviště školy. Nově přijatí pracovníci se však velmi brzy dokázali aktivně zapojit do plnění úkolů katedry ve všech oblastech i do různých forem zvyšování odborné a politické kvalifikace. Členové kolektivu katedry jsou též zapojeni do různých politických a společenských funkcí na škole i mimo školu.

V současné době katedra materiálu a strojírenské metalurgie zajišťuje vedle výuky v základním studiu na fakultě strojní i fakultě textilní především přípravu absolventů v zaměření strojírenská metalurgie studijního oboru strojírenská technologie. Počet těchto absolventů se pohybuje kolem 50—60 ročně. Kromě toho se připravuje na zajištění výuky a diplomových prací v novém pětiletém studijním oboru materiálové inženýrství ve strojírenství od školního roku 1989/90.

Také vědeckovýzkumná činnost doznala v této pětiletce kvalitativní posun. Veškerá kapacita katedry je soustředěna na řešení státního úkolu základního výzkumu zaměřeného na studium povrchových vrstev těles a zvyšování jejich užitných vlastností. Celý úkol je řízen a koordinován Československou akademií věd. Jednotlivé dílčí úkoly řeší problematiku ovlivňování vlastností povrchových vrstev materiálu laserovým zářením a problematiku tepelné únavy povrchových vrstev kovových slévárenských forem při ohřevu taveninami. První z uvedených úkolů je součástí mezinárodní vědeckotechnické spolupráce zemí RVHP.

Velké úsilí věnuje kolektiv katedry přestavbě a modernizaci laboratoří a přidělených specializovaných učeben. Přístrojové vybavení katedry se podařilo rozšířit o některé moderní přístroje pro hodnocení vlastností materiálů. Ve spolupráci s výzkumnou a vývojovou základnou ZEZ se podařilo získat unikátní zařízení pro tepelné zpracování kovů a vytváření vrstev na povrchu materiálů. Modernizují se tavicí zařízení ve slévárně katedry, buduje se kabinet audiovizuální a výpočetní techniky s cílem rozšíření této techniky ve výuce k demonstraci i řešení dílčích otázek technologických procesů.

Úspěšné plnění jednotlivých úkolů rozsáhlé činnosti je nemyslitelné bez spolupráce katedry s dalšími katedrami a pracovišti školy, s obdobnými katedrami na jiných vysokých školách nejen v ČSSR, ale i v zahraničí (především v SSSR, NDR, PLR a BLR), s výzkumnými ústavami a podniky a závody (mezi ně patří především SVÚM Praha, VÚHŽ Karlštejn, LIAZ, s. p., Jablonec nad Nisou, AZNP Mladá Boleslav, ČKD Praha, Agrozet, k. p., Jičín, ZEZ Praha a další). V tomto směru bude kolektiv katedry — od roku 1988 nositel titulu vzorný socialistický kolektiv — zaměřovat svou aktivitu a iniciativu i v dalším období.

KATEDRA TVÁŘENÍ A PLASTŮ

Katedra vznikla v roce 1979 v návaznosti na odborné zaměření tváření kovů a plastů v rámci oboru strojírenská technologie.

V základním studiu zajišťuje výuku předmětu Technologie II. a v oboru strojírenská technologie předmětů Teorie tváření a Teorie svařování. V odborném zaměření tváření kovů a plastů jsou to předměty Teorie zpracování plechů, Teorie a technologie zpracování plastů, Nástroje pro tváření kovů a plastů, Technologické projekty a Předdiplomní praxe.

Armádní generál Ludvík Svoboda při návštěvě VŠST v roce 1962

Uvedené odborné zaměření tváření kovů a plastů vzniklo na základě potřeb našeho národního hospodářství, a to v návaznosti na celosvětový trend ve využívání nových materiálů se stále lepšími užitnými i zpracovatelskými vlastnostmi v konstrukci strojních součástí.

Jeho úkolem je prohloubení odborných znalostí studentů oboru strojírenská technologie ve vztahu k technologii zpracování plechů a plastů, tj. materiálů, jejichž širší aplikace umožňuje výrazné snižování hmotnosti konstrukcí při současném zvyšování produktivity práce a užitných vlastností výrobků.

Za dobu existence katedry absolvovalo studium v uvedeném zaměření celkem 422 studentů denního a dálkového studia. Je možno konstatovat, že se dobře uplatňují jak v průmyslu, tak i na výzkumných pracovištích a o absolventy tohoto zaměření je značný a trvalý zájem. Je to mimo jiné dáno i tím, že takto koncipované odborné zaměření není na žádné z ostatních strojních fakult v ČSSR.

Vědeckovýzkumnou činnost katedry je možno rozdělit do tří základních tematických oblastí. Je to tváření kovů, zpracování plastů a svařování. Obsahová náplň řešených výzkumných úkolů je orientována na problematiku snižování mate-

riálové a energetické náročnosti, aplikaci nových materiálů a zvyšování užitných vlastností výrobků a optimalizaci uvedených technologických procesů.

V souvislosti s tvářením kovů je systematicky věnována pozornost otázkám mezních stavů při tažení výlisků z plechů, a to zejména ve vztahu k novým materiálům (plechy se zvýšenými pevnostními vlastnostmi, povrchově upravené plechy apod.) aplikovaným v konstrukci karosérií automobilů. V této souvislosti se katedra podílela i na vývoji nového vozu Š 781. Byla vyvinuta původní metoda experimentálního určování diagramů mezních přetvoření, odvozená od metody doporučované mezinárodní výzkumnou organizací JDDRA. V této pětiletce je řešen státní úkol III-1-6/2 „Mezní stavy při zpracování povrchově upravených tenkých ocelových plechů tažením“.

Vědeckovýzkumná činnost v oblasti zpracování plastů je orientována na problematiku optimalizace procesu vstřikování termoplastů. Pro tuto činnost byly vytvořeny potřebné podmínky a katedra v tomto směru získala významné postavení v ČSSR a úspěšně spolupracuje s TU Karl-Marx-Stadt v NDR. V současné době je řešen státní výzkumný úkol III-2-2/02-01 „Optimalizace procesu vstřikování termoplastických kompozitů“.

V oblasti svařování je výzkumná činnost zaměřena v návaznosti na úkoly řešené v oblasti tváření, na otázky odporového svařování povrchově upravených plechů, a to z hlediska komplexního řešení problematiky jejich zpracování. Dále je dlouhodobě věnována pozornost renovaci strojních součástí a nástrojů metodou ručního svařování. V této souvislosti jsou významné zejména realizační výstupy pro praktickou aplikaci, které přinášejí značné úspory materiálů i pracnosti.

Poměrně rozsáhlá je spolupráce katedry s průmyslovými podniky, která je usku-tečňována jak v rámci dlouholetých smluv o spolupráci, tak i formou řešení jednotlivých dílčích vývojových úkolů a na úrovni poradenské a konzultační činnosti. Za významnou a systematickou je možno považovat spolupráci katedry s DVIL Komořany, AZNP Mladá Boleslav, n. p. Plástimat Liberec, k. p. Elektropraga Jablonec nad Nisou a VSŽ Košice. Po obsahové stránce je tato činnost orientována především na realizaci výsledků dosažených v rámci výzkumné činnosti. Významný je i podíl pracovníků katedry na práci KRB a realizačních týmů v uvedených podnicích.

KATEDRA OBRÁBĚNÍ A MONTÁŽE

Katedra obrábění a montáže je přímou pokračovatelkou katedry mechanické technologie, která vznikla jako předobraz nynějších tří technologických kateder. Katedra byla ustavena ke dni 1. 9. 1954 a jejím vedoucím se stal prof. ing. František Křístek, který byl k témuž datu jmenován profesorem. Přišel ze Státního úřadu plánovacího v Praze a nastoupil na VŠS v Liberci dne 1. 12. 1953.

Nutnost zajistit výuku a diplomové práce ve více specializacích oboru strojírenská technologie vedla k rozdělení katedry mechanické technologie na katedru obrábění a organizace (KOO) a katedru materiálů a tváření (KMT). Tyto katedry byly zřízeny k 1. 9. 1957 a vedoucím KOO se stal prof. Křístek.

Studium specializace „obrábění“ zahrnovalo tyto předměty: Teorie a metodika

obrábění, Výstavba strojů a plánování, Výrobní stroje, Výrobní postupy a normování, Řezné nástroje a přípravky a Konstrukční cvičení. První obhajoby diplomových prací se konaly začátkem prosince 1958 a promoce prvních absolventů pak 11. 12. 1958.

V další činnosti katedry se začala uplatňovat jistá specializace učitelů na určité předměty, což vedlo k vytvoření ústavů. Nejdříve vznikly ústav obrábění a ústav obráběcích strojů, později ústav nástrojů a dílenského měření, připraveno bylo vytvoření ústavu organizace a ekonomiky.

V roce 1959 se katedra podílela na rozšiřování spojení školy s praxí. Byl připraven model založený na vytvoření vlastních výrobních dílen. V nich se realizovala dílenská praxe, získávaly se znalosti ze základů technologie výroby, prováděla se laboratorní a praktická cvičení, připravovaly se diplomové práce, uskutečňovala se vědeckovýzkumná činnost a zajišťovala se výroba unikátních přístrojů a zařízení. Na katedře byly s tímto cílem vytvořeny tzv. poloprovozy, jejichž vedoucím se stal ing. Kumpošt. Do poloprovozů nastoupilo několik zkušených řemeslníků, převzala se výroba vybraných součástí z okolních závodů a pracovalo se v plném rozsahu na dvě směny. Tento experiment výrazně zasáhl do života katedry a dá se říci, že i celé školy. Přibývaly další profese řemeslníků — k obráběčům přišli svářeči, truhláři a další. Pro katedru už začaly být poloprovozy velkou organizační zátěží, a proto na začátku školního roku 1960/61 byly osamostatněny pod názvem „vývojové dílny“. Jejich prvním ředitelem byl ing. Miroslav Kumpošt.

V roce 1964 došlo v životě katedry k významné změně. Začátkem září se oddělila katedra obráběcích strojů a dílenského měření a jejím vedoucím se stal tehdejší rektor doc. ing. Vojtěch Dráb. Prof. Křístek přešel v r. 1966 do funkce předsedy Úřadu pro patenty a vynálezy v Praze a novým vedoucím katedry obrábění a ekonomiky se stal doc. ing. Jaroslav Draský, který nastoupil na VŠS Liberec v roce 1950 jako odborný asistent. Přešel z n. p. Škoda — ZVIL Plzeň. Svou pedagogickou i vědeckovýzkumnou práci zaměřil na problematiku teorie obrábění rezných nástrojů a také technologického projektování. Prof. Draský byl vedoucím katedry až do roku 1979.

Za další významný mezník ve vývoji katedry lze považovat den 1. 9. 1979, kdy došlo k opětovnému spojení katedry obrábění a ekonomiky strojírenské výroby a katedry obráběcích strojů a dílenského měření na nynější katedru obrábění a montáže. Vedením byl pověřen doc. ing. Vojtěch Dráb, CSc. V září roku 1981 převzal vedení katedry doc. ing. Jaromír Gazda, CSc.

V současné době zajišťuje na katedře výuku, vědeckovýzkumnou a politickovýzkovnou činnost celkem 28 pracovníků. Z toho je jeden profesor — konzultant, 3 docenti, 2 kandidáti techn. věd, 8 odborných asistentů, 1 asistent, 4 pracovníci VVČ, 3 technici, 3 řemeslníci, 1 řádný aspirant a 2 stážisté. Dokončují se 3 kandidátské disertační práce a v aspirantuře je 6 pracovníků katedry. K 1. 4. 1988 se zřizují 4 oddělení: obrábění a montáže, řízení, ekonomiky a projektování, výrobních systémů a experimentálních metod.

Katedra zabezpečuje výuku v oboru strojírenská technologie — zaměření obrábění a montáž, v oboru stroje a zařízení pro strojírenskou výrobu — zaměření jednoúčelové výrobní a montážní stroje a v oboru výrobní systémy s průmyslovými roboty a manipulátory.

Vědeckovýzkumná činnost se soustřeďuje do dvou úkolů základního výzkumu. V prvním se sleduje problematika vlivu parametrů procesu obrábění na povrchové vrstvy součástí vystavených složitému namáhání. Druhý úkol je zaměřen na řešení otázek spojených s hlubším teoretickým poznáním podstaty procesu broušení s cílem vyjasnit zákonitosti deformace a lomu při obrábění. V úkolu RVT se pro k. p. Elitex řeší problematika automatizace projektování a výroby mechanismů textilních strojů.

Rozvoj katedry je nutno po stránce výchovně vzdělávacího procesu i z hlediska vědeckovýzkumného zaměřit dále také na oblast automatizovaných technologických pracovišť a na problematiku řízení, ekonomiky a projektování strojírenské výroby.

KATEDRA STROJŮ PRŮMYSLOVÉ DOPRAVY

Katedra strojů průmyslové dopravy má své počátky v roce 1955, kdy při tehdejší katedře termomechaniky zahájil činnost ústav spalovacích motorů, vedený předním čs. odborníkem v oboru spalovacích motorů, současně rektorem školy a vedoucím katedry prof. ing. dr. J. Kožouškem. Pracovníci ústavu, od r. 1960 samostatně katedry pístových strojů, zajišťovali od školního roku 1956/57 výuku předmětu spalovací motory a dalších předmětů souvisejících resp. navazujících, jako konstrukční cvičení, energetické stroje, výzkumné metody a zkoušení v automobilovém průmyslu, laboratoř spalovacích motorů atd. Výuka uvedených předmětů se týkala jednak v omezeném rozsahu všech studentů strojírenské fakulty, jednak studentů konstrukčních oborů, zejména oboru výrobní stroje, jejichž část se specializovala podle potřeb čs. automobilového průmyslu a končila studium na uvedené katedře zpracováním diplomové práce. V období let 1960—1975 takto ukončilo studium asi 150 studentů, z nichž mnozí zastávají významné funkce ve strojírenském průmyslu, výzkumných ústavech, zahraničním obchodě atd.

Již v roce 1959 navázala katedra spolupráci s průmyslem a od tohoto roku se datuje řešení vědeckovýzkumných úkolů, především pro potřeby automobilového průmyslu a průmyslu Severočeského kraje, na kterém se ve značné míře podíleli i studenti. Zapojení studentů do odborné činnosti katedry mělo značný význam pro jejich odbornou připravenost a bylo v řadě případů významně hodnoceno v soutěžích SVOČ, příp. resortními ministerstvy.

K rozmachu odborné činnosti došlo zejména po roce 1965, kdy byly uvedeny do provozu nové laboratoře vybavené moderní zkušební a měřicí technikou. To umožnilo další rozvoj experimentální činnosti, jejímž výsledkem bylo mj. vypracování originálních a v mnoha případech unikátních experimentálních metod a speciálních zařízení.

Vzhledem k dílčí úpravě učebních plánů a k lepšímu využití odborné kapacity katedry byly v roce 1979 pedagogické povinnosti převedeny na katedru tepelných a hydraulických zařízení (vedoucí prof. ing. J. Mayer) a zřízeno výzkumné a zkušební pracoviště spalovacích motorů, které svou rozsáhlou vědeckovýzkumnou činností se významně podílelo na výzkumu a vývoji spalovacích motorů, zejména vznětových. Ve stejném období zahájila při uvedeném pracovišti svou činnost státní

Hrdina socialistické práce akademik Jovan Čirlić v rozhovoru s předním bojovníkem za svobodu chilského lidu Alberto Corvalánem v září 1975

zkušebna 232, autorizovaná pro obor naftové motory a později i pro motory kolových a pásových traktorů.

Odborná činnost byla zaměřena zejména na problematiku výměny obsahu válce a spalovací proces vznětových motorů a současně byly jako na prvním pracovišti v ČSSR zahájeny práce v oblasti plynových motorů. Soustředění kapacit do vědeckovýzkumné oblasti vedlo k významným výsledkům jak při řešení úkolů státního plánu RVT, tak při řešení úkolů přímé spolupráce s praxí. V období 1970—1979 to byly vesměs práce zaměřené na snížení energetické náročnosti a na snížení stupně škodlivých exhalací.

V roce 1979 byla v souvislosti s experimentálním ověřováním čtyřletého studia a požadavky na přípravu absolventů zřízena nová katedra strojů průmyslové dopravy, která v rámci oboru stroje a zařízení pro strojírenskou výrobu zajišťuje výuku v zaměření orientovaném na mobilní prostředky průmyslové dopravy. Katedra navázala na činnost katedry dřívější a na činnost výzkumného a zkušebního pracoviště a kromě předmětu Pohonné jednotky zajišťuje výuku v předmětech Příslušenství pohonných jednotek, Stroje a zařízení pro průmyslovou dopravu a v před-

mětech souvisejících s řešením úkolů diplomové práce. Dlouholeté zkušenosti z oblasti výkonů státního zkušebnictví byly zúročeny v předmětu Teorie spolehlivosti a řízení jakosti, jehož výukou byla katedra pověřena pro všechny obory (s výjimkou ASŘ). K výuce uvedených předmětů byla pracovníky katedry zatím zpracována troje skripta, která všechna byla oceněna cenou rektora VŠST. Rovněž odborná činnost navázala na předchozí práce a je orientována především na problematiku vysoce přeplňovaných vznětových motorů a na využití plynů ropného i neropného původu jako paliva pro spalovací motory. Trvalé sledování problematiky plynových motorů v uplynulých 20 letech a řada motorů vč. palivového příslušenství realizovaných podle dokumentace katedry znamenaly, že katedra patří v tomto zaměření k jednomu z předních pracovišť v ČSSR. Kromě tohoto odborného zaměření se katedra nově orientuje na problematiku mobilních prostředků, zejména na hydrostatický přenos energie. Pracovníci katedry rozpracovali i mnohé teoretické problémy, jedním z nejzajímavějších je kupř. zcela nová problematika nevratných ztrát objemových změn. V uplynulém skoro třicetiletém období bylo od roku 1959 vydáno více než 220 výzkumných zpráv, výsledky činnosti katedry byly publikovány na konferencích v ČSSR i v zahraničí, v odborných časopisech atd.

Od roku 1979 připravila katedra 185 absolventů, z nichž mnozí již zastávají významné funkce v průmyslu.

Nadcházející období, kladoucí zvýšené nároky na přípravu absolventů v podstatě pro první desetiletí příštího století, znamená nové úkoly i pro pracovníky katedry. V pedagogické oblasti bude nadále posilován princip samostatné tvůrčí práce studentů při řešení konkrétních problémů, příprava orientována mj. na využívání výpočetní techniky současně se zvládnutím nových výpočtových metod a principů automatizace inženýrských prací, na využívání mikroelektroniky k řízení pracovních činností strojů.

Učební plány i osnovy budou upraveny tak, aby odpovídaly požadovanému profilu absolventa.

Současně bude nutné přebudování experimentální základny a její vybavení novými prostředky, jako předpoklad nezbytný k dosažení vyšší úrovně vědeckovýzkumné práce.

KATEDRA TEXTILNÍCH A ODĚVNÍCH STROJŮ

Otázka zajištění technických kádrů pro oblast textilního strojírenství byla řešena zpočátku z řad absolventů Vysoké školy strojní v Liberci. Potřeba spojení znalostí textilní technologie a teorie stavby strojů si postupně vynutila založení specializace textilních strojů na fakultě strojní v roce 1962.

Výuku odborného zaměření specializace zajišťovala v této době z převážné míry katedra tkaní a pletení pod vedením prof. ing. Františka Pompeho. Aby náplň studia specializace odpovídala požadavkům výrobních závodů a výzkumných ústavů, byli zváni externí přednášející, z nichž někteří později nastoupili na VŠST jako pedagogové nebo pracovníci vědy a výzkumu s pedagogickými úvazky. Spolupráce katedry textilních strojů VŠST s výzkumnými ústavu a výrobními podniky umož-

nila postupně zadávání aktuálních témat diplomových prací a získání podkladů pro výuku specializace. Do výuky byl ve specializaci zaveden zcela nový předmět „Metodika konstruování“, který obsahoval hlavní zásady heuristiky a konstruologie, potřebné pro výuku tvůrčích pracovníků textilního strojírenství. Postupně byla vydána první skripta pro jednotlivé druhy textilních strojů (přádelnické, přípravárenské, tkací, úpravárenské a oděvní), jejichž autory byli: prof. ing. Jaroslav Sivánek, prof. ing. František Pompe a doc. ing. Oldřich Talavášek, CSc.

Zlepšení organizace a úrovně studia specializace nastalo v roce 1973 na katedře s názvem katedra textilních strojů a mechanismů po nástupu nových pracovníků pod vedením doc. ing. Jaroslava Charváta, CSc. Od této doby katedra zajišťovala výuku předmětů Mechanika a Měření na textilních strojích na fakultě textilní a předmětů Teorie mechanismů, Metodika konstruování, Technologie textilu a oděvnictví a Textilní stroje na fakultě strojní, přičemž spadala pod fakultu textilní.

Vědeckovýzkumné úkoly byly zaměřeny na řešení státního úkolu P14-333, ve kterém byly sledovány jednotlivé celky textilních strojů (jmenovitě tkacích a listových strojů) stejně jako aplikace hydraulických mechanismů u textilních strojů. Diplomanti dostávali zadání diplomových prací rovněž zaměřené na problémy textilního strojírenství tak, že v nich mohli uplatnit teoretické i odborné znalosti získané po dobu studia na VŠST a v odborném zaměření specializace v té době ještě pětiletého studia. Svými pracemi se posluchači specializace účastnili soutěží o nejlepší studentskou, vědeckou i odbornou činnost, soutěží ZENIT, pracovali jako pomocné vědecké a odborné síly na řešení vědeckovýzkumných úkolů katedry. Po založení konzultačního střediska dálkového studia fakulty textilní v Ústí nad Orlicí se pracovníci katedry podíleli na výchově posluchačů dálkového studia v předmětech Mechanika I a II, v současné době působí ve středisku přímo na VŠST a v Trenčíně. V tomto období, kdy probíhá výuka na VŠST ve čtyřletém experimentálním studiu, byl zredukován počet předmětů zajišťovaných katedrou v teoretických a odborných disciplínách.

V letech 1972—1984 byly ve čtyřletých intervalech pořádány na VŠST konference o teorii strojů a mechanismů, které organizačně zajišťovali pracovníci katedry (v září 1988 to bude již V. konference o teorii strojů a mechanismů s mezinárodní účastí). Katedra textilních a oděvních strojů (tento název vznikl při převedení katedry na fakultu strojní v roce 1979) má rozsáhlé kontakty s příbuznými katedrami družebních vysokých škol. V rámci ČSSR je jedinou katedrou, která vychovává posluchače jak z celé republiky, ale i dalších států v zaměření konstrukce textilních a oděvních strojů. Na katedře jsou vychováváni v rámci interní aspirantury cizí státní příslušníci — RSR, VSR, ale i Indie, na katedře pobývala na studijních pobytech a stážích řada dalších cizích státních příslušníků ze SSSR, NDR, PLR, RSR a KLR.

Od září 1984 se pod vedením nového vedoucího katedry prof. ing. Vladimíra Práškila, DrSc., dále prohloubila činnost katedry ve vztahu k řešení vědeckovýzkumných úkolů se zaměřením na potřeby textilního strojírenství. Bylo dosaženo řady významných úspěchů, z nichž některé přesáhly hranice naší republiky. Tak např. elektronicky řízená brzdička byla vystavována na světové výstavě textilních strojů v Paříži ITMA na podzim r. 1987 a vzbudila mimořádný zájem.

Vědeckovýzkumné úkoly jsou zaměřeny nadále na řešení současných teoretic-

Rektor Moskevského textilního institutu prof. Martynov vítá rektora VŠST prof. Stříže při podpisu dohody o spolupráci v roce 1987

Místopředseda vlády ČSSR Jaromír Obzina (uprostřed) při návštěvě VŠST v r. 1986

kých a odborných problémů v součinnosti s ČSAV. Posílila se úloha realizačního výzkumu pro podniky koncernu ELITEX. V diplomových pracích se využívá moderních metod řešení výpočtů a konstrukce textilních strojů a aplikací výpočetní techniky, zaváděním mikroelektroniky a robotiky.

Katedra spolupracuje s předními odborníky výzkumných ústavů a výrobních podniků při tvorbě skript předmětů specializace, popřípadě jich využívá jako externích učitelů. Ve výuce je prováděna inovace v předmětech odborného zaměření, je využívána moderní didaktická technika, výpočetní technika, posluchačům jsou předávány poznatky o moderních měřicích metodách.

Rozvoj katedry je sledován i v technickém a přístrojovém vybavení, počítá se s rozšířením výuky i v postgraduálním studiu a při výchově aspirantů. Pracovníci katedry, kterých je v současnosti 11 (1 profesor, 1 docent, 2 odborní asistenti, 1 asistent, 3 vědeckovýzkumní pracovníci, 1 sekretářka, 2 řemeslníci) se účastní společenského a kulturního života, svou brigádnickou pomocí napomáhají při zlepšování pracovního prostředí, výstavbě školy, soutěží již o stříbrný odznak brigády socialistické práce.

KATEDRA SKLÁŘSKÝCH A KERAMICKÝCH STROJŮ

Katedra sklářských a keramických strojů slaví v letošním roce 25. výročí svého založení. Vychovává pro československý průmysl skla a jemné keramiky strojní inženýry s odborným zaměřením na konstrukci a stavbu sklářských a keramických strojů v rámci oboru 21-23-8 stroje a zařízení pro chemický, potravinářský a spotřební průmysl. Zakladatelem katedry a jejím vedoucím byl do r. 1974 prof. ing. František Kotšmíd. Od roku 1974 doc. ing. Belda, CSc.

Dnes z odstupe 25 let můžeme říci, že absolventi odborného zaměření sklářské a keramické stroje jsou v důsledku rychlého rozvoje mechanizace, automatizace, robotizace a výpočetní techniky stále více žádaní, neboť jejich odborný a politický profil celkově odpovídá požadavkům tohoto rozvoje.

Od 1. 9. 1977 bylo na VŠST zavedeno experimentální čtyřleté studium podle nových modernizovaných a racionalizovaných učebních plánů. V roce 1980/81 byli v odborném zaměření sklářské a keramické stroje promováni poslední inženýři pětiletého studia a současně první inženýři ze čtyřletého studia.

Katedra sklářských a keramických strojů zajišťuje v současné době v rámci svého odborného zaměření pro obor 23-21-8 přednášky: Technologie skla a keramiky I., II., Sklářské a keramické stroje I., II., odborná praxe druhého, třetího a čtvrtého ročníku a diplomová práce. Dále pak zajišťuje pro všechny obory studia na fakultě strojný předmět Základy robotiky pro obory 23-21-8 a 23-20-8 předmět Teorie mechanismů (tuhých a tekutinových) a podílí se na výuce předmětu Psychologie práce a právní problematika, zajišťovaný katedrou částí strojů a mechanismů.

Uvedený rozsah výuky zajišťuje pět učitelů katedry s kvalifikací docent, ing., CSc, a jeden ing. CSc. Někteří z nich absolvovali postgraduální studium pedagogické, nebo zavádění průmyslových robotů a manipulátorů do průmyslu, odborné zahraniční stáže aj. Nedílnou součástí činnosti pracovníků katedry je účast na politicko-výchovné, politické a společensky prospěšné práci ve škole i mimo ni.

Kolektivu katedry sklářských a keramických strojů byl v roce 1987 udělen za příkladné výsledky pracujících v roce 1986 diplom vlády Československé socialistické republiky, Ústřední rady odborů a ÚV Socialistického svazu mládeže.

Kolektiv katedry sklářských a keramických strojů soutěží o titul „vzorný socialistický pracovní kolektiv“ a usiluje, aby naši absolventi byli pro inženýrskou práci v průmyslu skla a jemné keramiky dobře připraveni jak po stránce odborné, tak i světonázorové. Totéž platí i o výchově našich interních a externích vědeckých aspirantů. Pracovní kolektiv katedry vybudoval v tomto období v rámci Pražské výzvy simulované robotizované školicí pracoviště s robotem PR 16-P a posléze vlastními silami zmodernizoval ve smyslu audiovizuální techniky posluchárny P1 a P2. Vybudoval a uvedl do běžného použití pracoviště s mikropočítači PMD-85 a SAPI-I sloužící pro částečnou modernizaci výuky a pro účely věda—výzkum.

S výchovou našich studentů úzce souvisí vědeckovýzkumná práce katedry. V návaznosti na úkoly řešení v 7. pětiletce byla vědeckovýzkumná činnost v 8. pětiletém plánu soustředěna na řešení dvou dílčích státních úkolů a jednoho úkolu oborového, řešeného ve spolupráci se SU—Sklostroj, k. p., Turnov. Řeší se problematika optimalizace konstrukce sklářských forem v důsledku tepelné únavy s podporou počítače, optimalizace konstrukce úchopných mechanismů průmyslových robotů a manipulátorů a optimalizace konstrukce mechanismů a konstrukce elektronického řízení řadových automatů na výrobu obalového skla.

Na uvedené vědeckovýzkumné činnosti se významně podílí mimo pracovníků katedry, vědeckých aspirantů, pracovníků na studijním pobytu a našich diplomantů i někteří pracovníci katedry mechaniky, pružnosti a pevnosti, katedry matematiky a výpočetního střediska VŠST. Nápomocna nám jsou i externí pracoviště lépe vybavená výpočetní technikou — ČKD Praha, ÚVMV Praha a SVÚSS Praha.

Vědeckovýzkumná činnost katedry sklářských a keramických strojů se odráží bezprostředně i při výchově studentů, při jejich účasti na SVOČ a ZENIT a při zvyšování vědecké a odborné kvalifikace členů katedry a Vysoké školy strojní a textilní. Rovněž publikační, přednášková oponentní činnost členů katedry a členství ve vědeckých a technických radách výzkumných ústavů se zákonitě v souvislosti s vědeckovýzkumnou činností členů katedry úspěšně rozvíjí. Každé tři roky je v Liberci pořádána konference sklářské stroje (naposled v září 1987). Katedra je jedním z hlavních organizátorů a aktivních účastníků konference.

V rámci vědeckotechnické spolupráce s průmyslem katedra úzce spolupracuje s podniky, závody a institucemi sklářského a keramického průmyslu.

Od založení katedry sklářských a keramických strojů bylo pro sklářský a keramický průmysl vyškoleny 512 strojních inženýrů s odborným zaměřením na stavbu sklářských a keramických strojů. Mnozí z nich zastávají ve sklářském a keramickém průmyslu čelné funkce a mají k jeho rozvoji vřelý vztah. Svědčí o tom i skutečnost, že se na celostátních konferencích „Sklářské stroje“, které se konají tradičně v Liberci, zúčastňuje stále více našich absolventů svými odbornými přednáškami.

KATEDRA TECHNICKÉ KYBERNETIKY

Katedra technické kybernetiky byla ustavena v roce 1975 s cílem zajišťovat odbornou část výuky v nově zaváděných studijních oborech automatizované systémy řízení výrobních procesů ve strojírenství na strojní fakultě a automatizované systémy řízení ve spotřebním průmyslu na textilní fakultě.

Disciplína technické kybernetiky byla na VŠST původně zajišťována na strojní fakultě v předmětu Regulace a automatizace, který vyučovala katedra tepelné techniky, později katedra tepelné a provozní techniky. V roce 1968 byl na této katedře utvořen ústav automatické regulace a výpočetní techniky. V roce 1970 vznikla z tohoto ústavu samostatná katedra — katedra automatizace a výpočetní techniky, kterou tvořilo osm pracovníků. Katedra zajišťovala na strojní fakultě výuku předmětů samočinné počítače a Automatická regulace (pro obor stavba výrobních strojů a zařízení) a výuku předmětu Samočinné počítače a automatická regulace (pro obor strojírenská technologie) a na textilní fakultě výuku předmětů Samočinné počítače a Automatizace v textilním průmyslu. Pro zkvalitnění výuky regulace vybudovala katedra pneumatickou laboratoř, pro výuku programování byl využíván číslicový počítač druhé generace MINSK 22 instalovaný v automatizačním středisku a analogový počítač AP3M. Kromě výuky uvedených předmětů katedra připravila a v roce 1974 zahájila výuku individuálního studia ASŘ pro zájemce z obou fakult. Toto studium představovalo absolvování deseti předmětů rozložených do druhého až pátého ročníku.

V roce 1975 došlo ke sloučení katedry automatizace a výpočetní techniky s automatizačním střediskem a vznikla tak katedra technické kybernetiky, která existuje dosud. Pět let byla tato katedra se dvěma ústavu zařazena mezi interfakultní útvary školy. Od roku 1980 patří katedra opět strojní fakultě. Zároveň došlo k rozdělení katedry a k opětovnému osamostatnění výpočetního střediska, nyní již

vybaveného počítačem třetí generace EC 1033. Katedru potom tvořil dvacetičlenný kolektiv.

Pro výuku studentů oborů ASŘ vybudovala katedra dvě laboratoře — laboratoř s analogovými počítači MEDA 42TA a MEDA 41TC a laboratoř s řídicím počítačem RPP 16S, který byl využíván až do roku 1987 studenty individuálního studia ASŘ a později studenty řádného studia ASŘ. Individuální studium ASŘ úspěšně absolvovalo ve čtyřech ročnících celkem třiašedesát studentů obou fakult.

Ve všech studijních oborech katedra zajišťuje od roku 1977 v základním studiu na obou fakultách výuku předmětů Základy numerických metod a programování a Základy technické kybernetiky, pro obory ASŘ zajišťuje výuku dalších osmi odborných předmětů. Pro všechny předměty byla na katedře připravena skripta. Pracovníci katedry se rovněž podíleli na přípravě tří celostátních vysokoškolských učebnic — Základy technické kybernetiky, Technické prostředky automatického řízení, Teorie automatického řízení, i na přípravě knih — Praktické použití Fortranu, Řešení úloh matematické statistiky ve Fortranu, Basic pro mikropočítače. Mezi studenty byl o studium oboru ASŘ trvale velký zájem; studenti oboru ASŘ většinou patřili k nejlepším v ročníku. Jeden z absolventů získal za vynikající výsledky ve studiu a angažovanou činnost cenu ministra školství, řada absolventů získala cenu rektora nebo pochvalné uznání děkana. Nemálo studentů z oboru ASŘ dosáhlo pěkných výsledků v soutěžích SVOČ i v celostátním měřítku. Katedra dosud významně přispěla k výchově téměř tří set odborníků z oblasti ASŘ. Katedra se zajímá o uplatnění svých absolventů a pořádá pravidelná setkání s absolventy. První setkání se konalo v roce 1985, druhé v roce 1987. Obě setkání byla velmi úspěšná. Pro absolventy VŠST i další pracovníky z praxe uspořádala katedra již dvakrát čtyřsemestrové postgraduální studium ASŘ — poprvé v roce 1979, podruhé v roce 1986.

Katedra se iniciativně přihlásila k Pražské výzvě budováním mikropočítačové učebny s cílem zkvalitnit výchovu nastávající technické inteligence v oblasti výpočetní techniky. Učebna byla zavedena do provozu v roce 1986. V současné době připravuje katedra inovaci mikropočítačové učebny na terminálovou učebnu na bázi počítače z řady SMEP, což také přispěje ke kvalitě výchovy studentů pětiletých studijních oborů ASŘ na obou fakultách školy.

Vědeckovýzkumná činnost katedry je dlouhodobě zaměřena především na optimální způsoby výrobních procesů ve strojírenství a v textilním průmyslu s využitím moderní automatizační techniky, zvláště pak počítačů na adaptivní řízení a identifikaci systémů. Na katedře se pracovalo na výzkumu řídicích algoritmů pro číslicovou regulaci technologických procesů a na ověřování těchto algoritmů hlavně ve dvou průmyslových oborech — v energetice a v cementárnách. Pracovníci katedry byli jedni z prvních v ČSSR, kteří ověřovali číslicovou regulaci přímo v technologickém provozu.

Katedra stále spolupracuje s příbuznými katedrami na ostatních strojních fakultách v naší republice. V rámci této spolupráce uspořádala katedra v Liberci při příležitosti 20., 25. a 30. výročí založení VŠST celostátní schůzky kateder automatizace a technické kybernetiky.

Stále se rozvíjí i dlouhodobá spolupráce katedry s družebními školami v zahraničí, zejména s TH Zittau a s MTI Moskva. Již od roku 1976 organizuje např. ka-

tedra každoročně pro studenty oboru ASŘ laboratorní výměnné praktikum v Žitavě s cílem provádět měření na zařízení, která nejsou na VŠST k dispozici. V rámci spolupráce s MTI Moskva byly vydány společné učební texty a další se připravují.

Od samého počátku je veškerá činnost katedry neodmyslitelně spojena s prací prof. ing. Bořivoje Hanuše, DrSc., nositele vyznamenání Za vynikající práci. I v současné době se nadále podílí především na výchově nových vědeckých pracovníků v oboru technická kybernetika. Dále na katedře nyní pracují tři docenti, devět odborných asistentů a sedm vědeckovýzkumných a technických pracovníků. Osm členů katedry získalo vědeckou hodnost kandidáta věd, jeden vědeckou hodnost doktora věd.

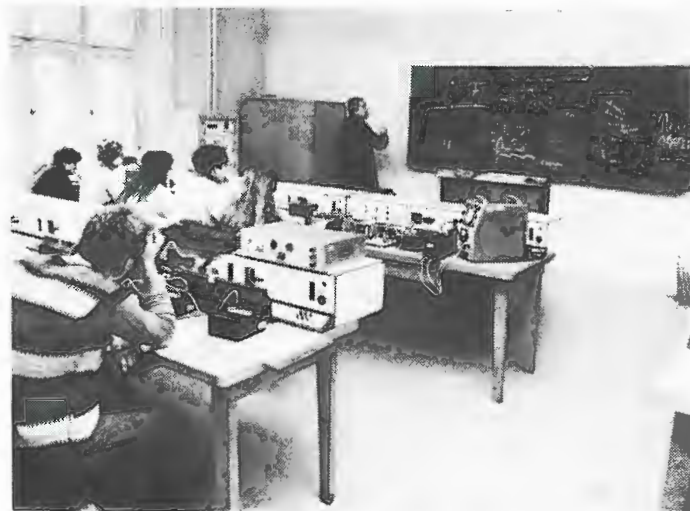
Vedoucím ústavu automatické regulace a výpočetní techniky na katedře tepelné a provozní techniky byl v letech 1968—1970 mimořádný prof. ing. Bořivoj Hanuš, CSc., vedoucím katedry byl prof. ing. Jiří Mayer. Vedoucím katedry automatizace a výpočetní techniky byl v letech 1970—1974 mimoř. prof. ing. Bořivoj Hanuš, CSc. Vedoucím katedry technické kybernetiky byl v letech 1975—1984 doc. ing. Ján Alaxin, CSc., v letech 1984—1986 prof. ing. Bořivoj Hanuš, DrSc., od roku 1986 je vedoucím doc. ing. Vladimír Věchet, CSc.

Za dosažené výsledky v oblasti pedagogické, vědeckovýzkumné, ale i veřejné činnosti bylo kolektivu katedry uděleno několik ocenění, z nichž nejvýznamnější byl čestný diplom vlády ČSR a ÚRO udělený v roce 1978. V r. 1986 získal kolektiv katedry čestný titul vzorný socialistický kolektiv, v r. 1987 čestné uznání VÚ Přerovských strojírů za dlouhodobou spolupráci v oblasti vědeckotechnického rozvoje.

Výuka studentů probíhá v moderních učebnách

Ve studiu je zdůrazněna samostatná práce studentů

Fakulta textilní Vysoké školy strojní a textilní v Liberci zajišťuje výuku a výchovu textilních inženýrů pro celý československý průmysl. Od vzniku fakulty v roce 1960 zahrnuje výuka kromě základních společenskovedních a teoretických předmětů též studium vláknenných materiálů, struktury polovýrobnků i hotových textilií, zabývá se teoriemi důležitých procesů ve všech výrobních stupních a problematikou technického rozvoje, mechanizace i automatizace výrobních pochodů i problematikou organizace a řízení výroby. Tomu odpovídá struktura studijních oborů a jejich užšího zaměření v denním i dálkovém studiu.

32-12-88 TECHNOLOGIE TEXTILU A ODĚVNICTVÍ

V tomto studijním oboru připravuje fakulta textilní inženýry technology na předení bavlny, vlny, lnu a chemických vláken, na tkaní a pletení, na netkané textilie a zušlechťování a pro oděvní průmysl.

Odborné zaměření absolventů inženýrů jim umožňuje uplatnění v kterémkoliv odvětví textilního průmyslu, ve výzkumu, v obchodu textilem, ve výrobních družstvech a ve školství.

Zaměření: *textilní materiály a předení*

Nauka o textilních materiálech zaujímá v oblasti textilní významné místo tím, že seznamuje studenty se základními teoretickými poznatky z oblasti přírodních a chemických vláken. Dále se posluchači seznamují s teorií spolehlivosti a řízení jakosti, fyzikální podstatou vláknenných materiálů a zpracovatelskými vlastnostmi vláken.

V návaznosti na znalosti získané v oblasti textilních materiálů se studenti seznamují s teorií předení a navazující technologií a strojním zařízením pro předpřádání, dopřádání a tvarování.

Teoretické znalosti studenti ověřují prací v moderně vybavených laboratořích a přádelně.

Absolventi se uplatňují v oblasti výroby textilních vláken, kontrole jakosti, zkušebnictví, v přádelnách bavlny, vlny, lnu a chemických vláken.

Zaměření: *tkalcovství a pletařství*

Tkaní a pletení jsou v současné době dvě základní technologie výroby plošných textilií jak k oděvním, tak i k technickým účelům. Studenti se seznamují se základními procesy, s teoretickými aspekty a vazbami tkanin a pletenin. Na tyto teoretické předměty navazují jednotlivé technologie a strojní zařízení potřebná pro přípravný, tkalcovný a pletárenský. V průběhu studia se studenti seznamují se stroji a technologií bezčlunkového tkaní.

Jedním z hlavních cílů je spojení teoretických poznatků s praktickou tvorbou tkanin a pletenin.

Katedra je vybavena tkalcovskými a pletařskými laboratořemi, kde při samostatné práci studenti poznávají a ověřují své teoretické znalosti.

Absolventi se uplatňují v oblasti výroby plošných textilií, tj. v tkalcovnách a pletárnách a v oblasti speciálních výrob.

Zaměření: *oděvnictví*

Studenti se v průběhu studia seznamují se základy moderní oděvní výroby, se stroji a technologií zpracování různých oděvních materiálů, kožešin a jednotlivými procesy oděvní výroby. Získávají znalosti z oblasti stříhu oděvních výrobků, vlastnostmi textilních materiálů a jejich identifikací. Dále se seznamují s použitím strojů a jejich řazení do linek a automatizovaných pracovišť.

Celá výuková a odborná činnost je zaměřena na technickou a technologickou, ale i materiálovou oblast výroby oděvů a prádla. Teoretické poznatky si studenti ověřují prakticky v laboratořích katedry, kde mohou rozvíjet svou tvůrčí a samostatnou práci.

Absolventi se uplatňují jak v oblasti výzkumu, tak i v oblasti průmyslové výroby oděvů a prádla. Dále mají velké uplatnění v obchodu textilem a výrobních družstvech.

Zaměření: *netkané textilie a zušlechťování*

Studenti se seznamují se strukturou a vlastnostmi netkaných textilií v souvislosti s technologickými procesy jejich tvorby. Cílem je zlepšit užité vlastnosti netkaných textilií modifikací technologických procesů, výzkumem nových technologií včetně nových strojů a zařízení.

Oblast zušlechťování textilií navazuje na teoretické předměty o textilních materiálech a o fyzikálně chemických procesech. Studenti jsou dále se známeni s problematikou textilního tisku, barvení textilních vláken, ochranou textilních vláken, ochranou textilních strojů proti korozi.

Studenti se v laboratořích kateder seznamují s praktickými způsoby výroby netkaných textilií a jejich mechanickými a fyzikálními vlastnostmi a s chemickým a mechanickými způsoby zušlechťování plošných textilií.

Absolventi se uplatňují v oblasti výzkumu netkaných textilií, v textilních provozech a v úpravách tkanin a pletenin.

31-15-8 EKONOMIKA A ŘÍZENÍ SPOTŘEBNÍHO PRŮMYSLU

Obor ekonomika a řízení spotřebního průmyslu je poměrně novým koncipovaným oborem na textilní fakultě VŠST.

Tento obor připravuje studenty této specializace pro ekonomickou a řídicí základnu závodů a organizací spotřebního průmyslu, tj. seznamuje je se základy ekonomického myšlení, které je v naší současné době pro technického inženýra nezbytné.

Výuka oboru ekonomika řízení spotřebního průmyslu se zaměřuje především na podrobnější výklad základních ekonomických vztahů, avšak nedílnou součástí výuky je též aktuální zařazování a názorné vysvětlování všech opatření v oblasti ekonomiky a řízení národního hospodářství přijímaných vládou a nejvyššími stranickými orgány v souladu s intenzifikací našeho národního hospodářství.

31-20-8 AUTOMATIZOVANĚ SYSTÉMY ŘÍZENÍ

Katedra technické kybernetiky zajišťuje na textilní fakultě VŠST výuku oboru 31-20-8 automatizované systémy řízení ve spotřebním průmyslu. Studenti tohoto oboru jsou zaměřeni na řízení technologických a výrobních procesů v textilním průmyslu. V rámci studia oboru získají odborné znalosti technologické a z ekonomiky a z teorie automatického řízení, s metodami simulace dynamických systémů, s informačními systémy a s metodikou budování a provozu ASŘ (automati-

zovaných systémů řízení]. Prohlubují se poznatky z oblasti programování analogových, číslicových i hybridních počítačů. Teoretické poznatky, které si ověřují v laboratorních katedry, vybavené počítačem, nejen větších typů a ve výpočetním středisku školy na počítači EC 1033. Absolventi oboru se uplatní v podnikové i nadpodnikové sféře řízení jako systémoví pracovníci, dále se uplatní při projektování složitých regulačních a řídicích obvodů a automatizovaných systémů řízení i jako odborní pracovníci útvarů automatizace podniků a závodů.

Rok 1986 se stal významným mezníkem v organizaci textilní fakulty, neboť došlo k reorganizaci kateder a ustavení kateder nových, jako odraz změn v zaměření a inovacích učebních plánů. V současné době má textilní fakulta 10 kateder, jejichž historický vývoj i současné zaměření je uvedeno v následujících stručných charakteristikách.

KATEDRA TEXTILNÍCH MATERIÁLŮ A PŘÁDELNICTVÍ

Katedra textilních materiálů a přádelnictví byla ustavena rozhodnutím rektora VŠST dne 1. 9. 1986. Tematicky zahrnuje dva základní textilní obory, které v předchozím vývoji Vysoké školy strojní a textilní v Liberci byly na textilní fakultě zařazeny v rámci různých kateder.

Současně se založením školy fakulty textilní v r. 1960 vznikla katedra přádelnictví a zušlechťování, vedoucí prof. ing. Jaroslav Simon, která zároveň zahrnovala výuku z oblasti textilních materiálů. V roce 1963 vznikl ústav textilních materiálů v rámci katedry přádelnictví a zušlechťování, ze kterého se v roce 1965 ustavila katedra textilních materiálů a výrobků (vedoucí akademik Jovan Čirlič). Od školního roku 1965/66 tato katedra také zajišťovala výuku předmětů z oděvní technologie. V roce 1986 byla z katedry textilních materiálů a výrobků vyčleněna skupina pracovníků a založena katedra netkaných textilií (vedoucí prof. dr. ing. Radko Krčma, DrSc.). Na katedře přádelnictví a zušlechťování dochází ke změně odborného zaměření na přádelnictví a ekonomiku a katedru vedl od r. 1976 doc. ing. Jáchym Novák, CSc.

V roce 1979 se z katedry textilních materiálů a výrobků vyčlenila katedra oděvnictví (vedoucí prof. ing. Vladimír Motejl, CSc.) a původní katedra mění název — katedra nauky o textilních materiálech. Po vývoji obou uvedených oborů přádelnictví a textilní materiály na uvedených katedrách, vzniká po reorganizaci kateder na fakultě textilní v r. 1986 dnešní katedra textilních materiálů a přádelnictví v prostorách bývalé katedry nauky o textilních materiálech a laboratoře přádelnických strojů býv. katedry přádelnictví a ekonomiky.

V současné době katedra zajišťuje výuku předmětů — Základy textilního a oděvního inženýrství, nauka o textilních materiálech, textilografie, teorie spolehlivosti a řízení jakosti a řadu předmětů užšího zaměření, textilní materiály — přádelnictví.

Vědeckovýzkumná práce katedry je zaměřena na problematiku zvýšení užitných vlastností textilií optimálním využitím vlastností vlákenných surovin, fyzikálních vlastností nekonvenčních přízí, dále na problematiku procesů a vlákenných útvarů v systémech nekonvenčního dopřádání. Katedra spolupracuje s koncernovým

výzkumným ústavem ELITEX Liberec a Výzkumným ústavem bavlnářským Ústí n. Orlicí. Katedra připravuje vědecké aspiranty i stážisty v ČSSR i zahraničí, spolupracuje s odpovídajícími pracovišti Moskevského textilního institutu, Technické univerzity Drážďany a Technické univerzity Karl-Marx-Stadt.

Hlavním úkolem katedry do budoucna je soustavné zkvalitňování hlavních činností — pedagogické a vědeckovýzkumné. Do tohoto úsilí spadá i příprava vysokoškolských učebnic a rozšiřování spolupráce s průmyslovou a vědeckovýzkumnou praxí a zároveň průběžné zvyšování kvalifikace pracovníků katedry.

KATEDRA TKALCOVSTVÍ A PLETAŘSTVÍ

Katedra tkalcovství a pletařství byla na VŠST v Liberci ustanovena dne 1. 9. 1986 se zaměřením na technologii výroby plošných textilií — tkanin a pletenin.

Vysokoškolská výuka zaměřená na tkaní a pletení byla původně v období první republiky na Českém vysokém učení technickém v Brně, odkud za II. světové války byla přeložena na České vysoké učení technické v Praze. Po vzniku Vysoké školy strojní přešla výuka v roce 1955 do Liberce, kde byla zřízena katedra tkalcovství, pletařství a textilních strojů ve své výukové činnosti jak na fakultě textilní, tak i na fakultě strojní. V roce 1974 byla výuka konstrukce textilních strojů převedena na fakultu strojní a zřízena katedra tkalcovství a pletařství se zaměřením na technologii výroby tkanin a pletenin.

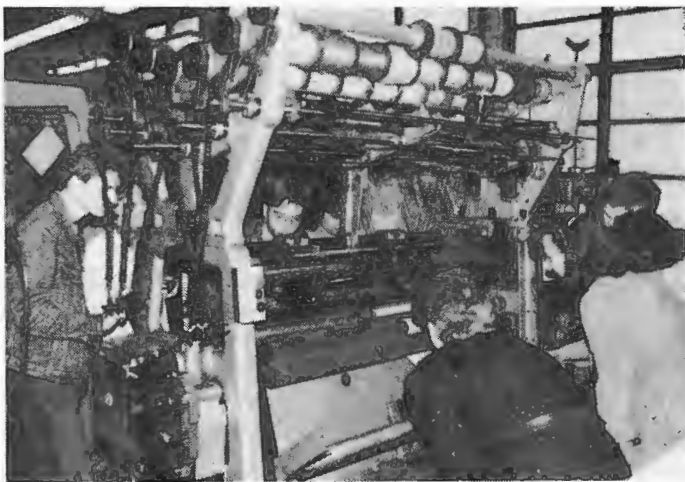
V tomto období začíná vybavování nově vybudovaných laboratoří tkalcovských a pletařských moderní textilní technikou, která prohloubila vlastní teoretickou výuku jak po stránce textilního strojírenství, tak i v oblasti měření na textilních strojích.

Vedle řádného studia zajišťovala katedra tkalcovství a pletařství i výuku ve studiu při zaměstnání (dálkové studium) ve střediscích Brno, Ružomberok, Žilina, Trenčín, Ústí nad Orlicí a Liberec. Dále byly zajišťovány přednášky v mimořádném studiu v Praze, Bratislavě, Brně, Ústí nad Orlicí a v Liberci pro pracovníky ze závodů v rámci zvyšování kvalifikace.

V současné době je vlastní výuka zaměřena na obor studia 31-12-8 technologie textilu a oděvnictví, kde je katedrou tkalcovství a pletařství zajišťována výuka ve II. ročníku, která je společná pro všechny obory v předmětu Technologie I a v I. ročníku v předmětu Základy textilního a oděvního inženýrství.

Po rozdělení studentů do jednotlivých zaměření je výuka ve III. ročníku zaměřena do teoretické oblasti (Teorie tkaní, Teorie pletení) a ve IV. ročníku na prohloubení znalostí (Stroje a technologie člunkového tkaní, Stroje a technologie bezčlunkového tkaní, Stroje a technologie zátažného pletení, Stroje a technologie osnovního pletení a punčoch).

V oblasti vědeckovýzkumné spolupracuje katedra tkalcovství a pletařství na řešení státních a resortních úkolů zaměřených na zvyšování užitečných vlastností textilií. V této oblasti spolupracuje s výzkumnými ústavy (SVÚT Liberec, VÚP Brno, VÚB Ústí nad Orlicí) a národními podniky a s podniky textilního strojírenství koncernu Elitex Liberec.

První seznamování s textilními stroji

Zařízení fakulty strojní VŠST

Katedra tkalcovství a pletařství spolupracuje v oblasti pedagogické a vědecko-výzkumné se zahraničními vysokými školami. Moskevský textilní institut, Taškentský institut textilního a lehkého průmyslu Taškent, TU Dresden, TU Karl-Marx-Stadt, Polytechnika Lodzka Lodž.

Katedra tkalcovství a pletařství v průběhu svého působení v Liberci vchovala stovky studentů—inženýrů, kteří se aktivně podíleli na výrobě československých textilních závodů. Zaměření tkaní a pletení studují také zahraniční studenti ze SSSR, NDR, PLR, MLR, RSR, BLR, Sýrie, Egypta, Vietnamu, Kuby, Mongolska. Dále vchovala řadu aspirantů ze SSSR, Kuby, Indie a Vietnamu, kteří pomáhají ve své vlasti budovat moderní textilní výrobu.

KATEDRA NETKANÝCH TEXTILIÍ

Katedra vznikla na fakultě textilní z podnětu textilního průmyslu v r. 1968 jako první v socialistických státech. Vedly k tomu nejen ekonomické důvody a potřeba rozvoje oboru netkaných textilií, ale i skutečnost, že právě ČSSR byla již od počátku koordinátorem výzkumu netkaných textilií v celé RVHP. V tomto roce spolu s 35. výročí založení VŠST vstupuje i KNT do 20. výročí svého působení.

Začátky nebyly snadné, protože obdobně zaměřené katedry v Moskvě, Leninradě, Karl-Marx-Stadtu, Drážďanech a v Iasi (RSR) vznikly později.

Před zakladatelem katedry a jejím prvním vedoucím prof. ing. dr. techn. Radkem Krčmou, DrSc., stály proto nemalé úkoly, mezi něž patřilo zejména vypracování koncepce výuky a volba takového zaměření výzkumu, které by vhodně doplnilo stávající výzkumnou základnu textilního průmyslu.

Koncepce výuky prodělala za uplynulých 20 let určité změny, které souvisely jednak s rozvojem oboru netkaných textilií ve světě i ČSSR, jednak s výsledky vědeckovýzkumných prací na katedře i základně textilního průmyslu. Také je ovlivnila přestavba studia z pětiletého na čtyřleté.

V současné době zajišťuje katedra výuku jednoho předmětu pro všechny studenty fakulty, kterým je Technologie II (zahrnuje netkané textilie, zušlechťování a oděvnictví) a čtyř předmětů specializace.

Pro studenty specializace netkané textilie—zušlechťování jsou přednášeny a cvičeny předměty: Teorie netkaných textilií, Stroje a mechanická technologie netkaných textilií, Stroje a chemická technologie netkaných textilií.

Pro studenty specializace textilní materiály—předení je přednášen a cvičen předmět Stroje a technologie tvarování.

Pro všechny vyučovací předměty jsou k dispozici příslušná skripta, připravují se celostátní učebnice Stroje a technologie tvarování chemických vláken a Technologie netkaných textilií.

Důležité místo v pedagogické činnosti katedry zaujímá výchova vědeckých pracovníků. Za dobu své existence obhájilo disertační práci v oboru netkaných textilií cca 30 aspirantů, z toho 8 aspirantů zahraničních. Další 4 zahraniční aspiranti absolvovali na KNT odborné stáže.

Pracovníci katedry věnují pozornost i modernizaci výukového procesu. Použití výukových filmů je běžnou praxí, začátkem letního semestru 1988 byl dokončen videofilm o výrobě netkaných textilií.

Teoretickou úroveň diplomových prací zvýšilo instalování dvou počítačů PDM 88 na katedře.

Základem pro rozvoj výuky byla od svého počátku vědeckovýzkumná činnost a bezprostřední úzký styk s výzkumnou základnou a průmyslem. Svůj podíl měla i členství v komisích pro obhajoby kandidátských a disertačních prací a doktorských disertací, konkrétně na SVŠT v Bratislavě, VUT v Brně a fakultě technologické VUT v Gottwaldově, včetně členství ve vědeckých radách. Pracovníci katedry jsou členy oponentních rad v pěti čs. výzkumných ústavech.

Tematika diplomních, kandidátských i doktorských disertačních prací koresponduje s tematikou řešených státních i resortních úkolů. Soustřeďují se na problémy základního výzkumu, především objasnění struktury a vlastností netkaných textilií s hledáním cest, jak podstatně zlepšit vymezené užité vlastnosti a také jak dospět k možnostem projektovat vlastnosti textilií podle požadavků na jejich funkci. Výsledky těchto prací vedly kromě teoreticky důležitých poznatků i k vyřešení nových technologií, které se ve spolupráci s podniky podařilo uskutečnit až k realizaci.

Jako příklad může sloužit výroba podkladů pro hydroizolační oázy v n. p. Retex v Liberci podle AO 195434, AO 189294, a AO 203627 apod.

Úroveň prací katedry dokumentují nejen výsledky výzkumné činnosti promítané do výuky a výchovy posluchačů, ale i zájem o spolupráci projevovanou z vysokých škol socialistických států. Souvisí s tím i vyžádání a uzavření smluv o konzultační činnosti s americkou firmou Kayser-Roth LTD, USA a později italskou firmou Snia Viscosa, Milano, Itálie.

V roce 1985 nastoupil do funkce vedoucího katedry doc. ing. Luboš Hes, CSc., a rozšířil dosud sledovanou problematiku o komplexně pojatý výzkum v oblasti tepelných měření, tepelných vlastností textilií včetně vývoje odpovídajících měřicích přístrojů. Práce jsou zaměřeny na optimalizaci tepelně izolačních vlastností netkaných textilií, dále pak unikátní měřicí přístroj dovoluje hodnocení i tepelného omaku textilií, což se kromě VŠST provádí pouze na technické univerzitě v Kyotu v Japonsku.

K bilanci činnosti katedry patří i činnost publikační. Se jménem prof. ing. dr. techn. Krčmy, DrSc., je spojeno vydání dvou základních učebnic oboru v několika světových jazycích, pracovníci katedry publikují v zahraničí i tuzemsku, podílejí se i na patentové činnosti.

KATEDRA ODĚVNICTVÍ A ROBOTIKY

Příprava studentů ve specializaci oděvnictví byla zahájena v roce 1960. Organizačně byla včleněna na katedře tkalcovství a pletařství, od r. 1964 na katedře textilních materiálů a výrobků.

Součástí přípravy inženýrů je seznámení se s novou výpočetní technikou

Počátky výuky odborných oděvních předmětů byly zajišťovány odborníky z praxe, především z Prostějova. Byli to např. Čeněk Růžička, Zdeněk Kouřil, Miroslav Jančík, RNDr. Krátoška, prof. Krčma a prof. Motejl.

Od r. 1966 byla zajišťována výuka odborných předmětů již i stálými pracovníky: ing. Hamplem, ing. Tomáškovou, ing. Kubíčkovou.

Počet studentů specializace oděvnictví stále rostl. Byla zajišťována denní i dálková a externí forma studia.

V roce 1979 byla ustavena katedra oděvnictví, jejímž vedoucím byl jmenován prof. ing. Vladimír Motejl, CSc., dosavadní dlouholetý externí pracovník školy. Katedra měla čtyři pracovníky. V r. 1981 odešel prof. Motejl do důchodu a vedení katedry oděvnictví převzal doc. ing. Vladimír Moravec, CSc.

Ve šk. roce 1977/88 začali studovat souběžně studenti čtyřletého i pětiletého studia. Tento souběh končil v červnu 1981, kdy katedra bez přítomnosti nemocného prof. Motejla zajišťovala dvakrát státní závěrečné zkoušky pro 58 absolventů.

V září r. 1986 byla ustavena katedra oděvnictví a robotiky, jejímž vedením byl pověřen doc. ing. Antonín Havelka, CSc., Zároveň byla katedra posílena o další pedagogy a pracovníky na vědu a výzkum.

Katedra zajišťuje výuku základů robotiky pro textilní fakultu s možnými aplikacemi především v oděvním průmyslu. Dále katedra zajišťuje výuku šesti předmětů zaměřením oděvnictví, ve kterých se studenti seznamují se základy oděvní výroby od konstrukční a technologické přípravy výroby, přes stroje a technologie zpracování oděvních materiálů v jednotlivých procesech výroby. Studenti získávají znalosti z oblasti oděvních materiálů, jejich vlastností a hodnocení v procesu výroby, použití i údržby. Vědeckovýzkumná činnost je zaměřena na studium vlastností šicích nití v technologických procesech zhotovování oděvních výrobků.

Od založení textilní fakulty vystudovalo celkem 586 studentů se studijním zaměřením oděvnictví, z toho 497 v denním a 86 v dálkovém studiu.

Katedra se v současné době podílí nejen na práci pedagogické, ale i na spolupráci s národními podniky, a to formou řešení jejich problémů v diplomových pracích a formou podílu na vědeckovýzkumných úkolech.

KATEDRA CHEMIE A ZUŠLECHŤOVÁNÍ

V roce 1955 byl na tehdejší katedře textilní technologie, strojů a zařízení Vysoké školy strojní v Liberci vytvořen úsek textilní chemie. Naléhavá potřeba vysokoškolsky vzdělaných odborníků pro náš textilní průmysl vedla k založení textilní fakulty v roce 1960. Na textilní fakultě byly zřízeny příslušné katedry, mezi nimi také katedra textilní chemie.

Prvním vedoucím katedry byl doc. ing. dr. Jiří Rais, CSc., který později byl jmenován profesorem. Od r. 1974 vedl katedru doc. ing. Jaroslav Bošek, CSc., od roku 1986 je vedoucím katedry doc. ing. Jaroslav Odvárka, CSc. V sedmdesátých letech došlo na katedře k větším personálním změnám a ke změně názvu na katedru chemie a zušlechťování.

- V současné době pracuje na katedře šest učitelů (z toho dva docenti), čtyři vědeckovýzkumní a techničtí pracovníci a jedna administrativní pracovnice. Katedra také zabezpečuje vědeckou přípravu interních a externích aspirantů.

Ve výchovně vzdělávací činnosti zabezpečuje katedra výuku předmětu Chemie v I. ročníku fakulty textilní. Kromě toho také zabezpečuje ve studijním oboru technologie textilu a oděvnictví v užším zaměření netkané textilie a zušlechťování, výuku předmětů Teorie zušlechťování v III. r., Stroje a mechanická technologie zušlechťování a Stroje a chemické technologie zušlechťování ve IV. ročníku. Obsah přednášek i laboratorních cvičení je průběžně modernizován. Pro většinu přednášek a cvičení byla pracovníky katedry napsána skripta.

V zaměření zušlechťování textilií se katedra podílí na přípravě absolventů při zpracování diplomových prací a každoročně na jejich obhajobách. Ročně v průměru dvacet diplomantů obhajuje diplomové práce, které jsou zaměřeny k řešení státních výzkumných úkolů a k potřebám praxe z oblasti zušlechťování textilií. V uvedeném oboru byli vychováni vynikající pracovníci, kteří se úspěšně zapojili do kolektivů v textilních závodech a výzkumných ústavech. Z nejnaadanějších lze uvést ing. Pavla Mašku, ing. Jiřího Militkého, CSc., ing. Jaroslava Smolaře, ing. Jindru Tauchmanovou, CSc., ing. Zuzanu Mičkovou.

V oblasti vědeckovýzkumné činnosti se pracovníci katedry podíleli na řešení dílčích částí resortních a státních úkolů ve spolupráci s VÚZ Dvůr Králové n. L. a VÚP Brno. Dlouhodobě se na katedře řeší otázky spojení s finalizací disperzních barviv ve spolupráci s n. p. Synthesia Pardubice—Rybitví a n. p. Spolek pro chemickou a hutní výrobu Ústí n. Labem. V posledních letech se orientujeme na spolupráci se s. p. Textilana a k. p. Elitex, kde řešíme problémy týkající se fi-xace syntetických vláken a potiskování textilií.

Katedře se také daří zapojovat nadané studenty do přímé spolupráce na výzkumných úkolech. Spojení zkušeností pedagogů a elánu nadaných studentů přináší dobré výsledky.

Pokud jde o umístění absolventů specializace zušlechťování v praxi, projevují o ně textilní podniky dostatečný zájem. Důvod proto je, že absolventi mají ucelené znalosti ze zušlechťování textilií a kromě toho i poměrně široké znalosti z ostatních disciplín textilní technologie a ekonomiky.

KATEDRA EKONOMIKY A ŘÍZENÍ SPOTŘEBNÍHO PRŮMYSLU

V roce 1977 byl na základě schválení ministerstva školství ČSR zaveden na textilní fakultě učební obor 31-15-8 ekonomika a řízení spotřebního průmyslu. Realizací a vytvářením podmínek pro výuku v tomto učebním oboru byl pověřen doc. ing. Jáchym Novák, CSc, vedoucí katedry přádelnictví a ekonomiky. Ihned po schválení učebního oboru bylo přistoupeno k výuce nejprve s přispěním externích učitelů, z nichž se do vědomí studentů jak denního, tak i dálkového studia nejvíce zapsali prof. Jan Pinos, ing. Antonín Holubec, ing. Milan Třešňák, ing. Rudolf Jádr, PhDr. Miloš Horčíčka, kteří přispěli i tvorbou učebních textů, z nichž některé byly dosud jedinou odbornou literaturou v oblasti ekonomiky textilního průmyslu v ČSSR. Rovněž další učební texty, které byly vypracovány doc. ing. Já-

Studenti při samostatné práci

Dílny textilní fakulty VŠST

chymem Novákem, CSc., a pracovníky, kteří postupně přicházeli na katedru přádelnictví a ekonomiky, představují prakticky jediné učebnice vysokoškolského charakteru používané ve výuce ekonomiky a řízení textilního průmyslu.

V roce 1981 obdrželo prvních 23 absolventů textilní fakulty inženýrský diplom ve studijním oboru ekonomika a řízení spotřebního průmyslu a v následujících letech 1982—1987 206 dalších inženýrů velmi žádaných nejen v podnicích a závodech textilního průmyslu, ale i v řadě dalších odvětví a oborů, jako kupř. v bankách, v investičních, projekčních a obchodních organizacích, v družstevních organizacích i v konzulární sféře. Důvodem je především široký profil absolventa oboru ekonomika a řízení spotřebního průmyslu, neboť vedle 9 předmětů ekonomického charakteru, jako jsou teorie řízení soc. hospodářství, ekonomika spotřebního průmyslu, systémové inženýrství a operační analýzy, financování, účetnictví a kalkulace, ekonomická analýza, ekonomika práce, řízení výroby, řízení podniku, informatika a technika zpracování informací, získávají studenti znalosti z teoretických předmětů, jako je matematika, fyzika, chemie, pružnost a pevnost, mechanika, ale i z předmětů zabývajících se technologií textilní výroby a naukou o textilních materiálech.

Současně s výukou učebních předmětů ekonomického charakteru se pracovníci katedry přádelnictví a ekonomiky zapojili již od r. 1981 do řešení vědeckovýzkumných úkolů s problematikou užitných vlastností textilií, technicko-ekonomického hodnocení textilií a automatizovanými systémy řízení textilní výroby. Tím se vytvořilo široké zázemí pro práci studentů nejen ve vědecké a odborné činnosti, ale především pro zpracování diplomových prací, neboť velká většina absolventů studijního oboru ekonomika a řízení spotřebního průmyslu řeší konkrétní diplomní úkoly zadávané závody a podniky či výzkumnými ústavy textilního průmyslu.

V roce 1986 byla zřízena katedra ekonomiky a řízení spotřebního průmyslu, jejímž vedením byl pověřen doc. ing. Jáchym Novák, CSc., a z bývalé katedry

přádelnictví a ekonomiky na nově zřízenou katedru přešlo dalších 6 pedagogů.

Katedra ekonomiky a řízení spotřebního průmyslu zajišťuje vedle všech 9 předmětů studijního oboru ekonomika a řízení spotřebního průmyslu i výuku ekonomických předmětů studijního oboru 31-12-8 technologie textilu a oděvnictví a oboru 31-20-8 ASŘ ve spotřebním průmyslu vyučovaných na textilní fakultě. Dále se podílí, právem školicího pracoviště, na vědecké výchově ve vědním oboru 62-03-9 odvětvové a průřezové ekonomiky, čehož v současné době využívají 3 pracovníci katedry a 6 významných řídicích pracovníků textilního a oděvního průmyslu z ČSR a SSR.

Katedra ekonomiky a řízení spotřebního průmyslu se významnou měrou podílí na zavádění výpočetní techniky jak ve výuce ekonomických předmětů, tak i při řešení výzkumných a vývojových prací pro textilní průmysl a diplomových prací. Má vybudovanou laboratoř výpočetní a organizační techniky, ve které se studenti seznamují s praktickými způsoby řešení ekonomických a řídicích problémů praxe. Spolupracuje s družebními vysokými školami, především s Polytechnikou Lodž a mnoha dalšími podniky, závody a výzkumnými ústavy v ČSSR.

Katedra se zapojila do soutěže o titul vzorný socialistický kolektiv v roce 1984. Podmínky této soutěže katedra splnila v roce 1986, kdy také obdržela titul VSK a 8 pracovníků katedry bylo oceněno bronzovým odznakem VSK.

KATEDRA ELEKTROTECHNIKY

Katedra elektrotechniky vznikla na VŠST v roce 1957. Jejím zakladatelem a prvním vedoucím byl prof. ing. František Čadil, nositel Řádu práce. Již předtím byla od roku 1955 připravována výuka elektrotechniky v ústavu elektrotechniky v rámci katedry matematiky a fyziky. Prof. ing. F. Čadil přišel do Liberce z Vysoké školy báňské v Ostravě a katedru elektroniky vedl až do roku 1961. Za jeho působení byla vybudována laboratoř pro základní měření a pro měření na elektrických strojích, kdy strojní část tvoří dodnes základ vybavení silnoproudé laboratoře. V té době se též ustálilo zaměření výuky na základy teorie obvodů a na základy elektrických strojů. Dále se ještě určovaly elektrické pohony, elektrické teplo a elektrická měření neelektrických veličin, to vše převážně jako výběrový předmět. Tato náplň byla později předána postupně odborným katedrám.

Po odchodu prof. Čadila na strojní fakultu VUT v Brně vedl v letech 1961 až 1964 katedru doc. ing. Oldřich Voborský, dřívější pracovník Škodových závodů v Plzni. V tomto období výuka pokračovala v předchozí koncepci.

K první výraznější změně v zaměření výuky došlo v roce 1977, kdy v rámci přestavby studia byla výuka elektrotechniky a elektroniky soustředěna do předmětu Elektrotechnika a průmyslová elektronika díky systematické práci současného vedoucího katedry prof. ing. Jiřího Zelenky, DrSc. V roce 1982 byl potom do studijního programu zařazen nový předmět Mikroelektronika, který uvádí studenty do obvodového řešení malé výpočetní a programově řízené elektroniky. Pro předmět Elektrotechnika a průmyslová elektronika byla vydána v roce 1986 v SNTL celostátní učebnice, která vznikla jako výsledek spolupráce mezi katedrami elektrotechniky strojní fakulty ČVUT v Praze a VŠST v Liberci.

Změny v obsahu výuky si vyžádaly i průběžnou inovaci laboratoří, jejichž úprava byla podřízena požadavku samostatné práce studentů.

Od vzniku katedry postupně narůstal počet učitelů na katedře a od roku 1965 se výuka elektrotechniky rozšířila i na fakultu textilní. Stejně stoupal i počet vydaných skript.

V současné době působí na katedře profesor, dva docenti, pět odborných asistentů, tři vědečtí a odborní pracovníci, řemeslník a sekretářka.

Vedle pedagogické činnosti se katedra podílela a podílí na řešení vědeckovýzkumných úkolů a úzce spolupracuje s elektronickým průmyslem a s podniky textilního strojírenství. Studovány jsou na katedře vlastnosti piezoelektrických materiálů a návrh elektronických součástí využívajících řízení objemových a povrchových ultrazvukových vln v piezoelektrických látkách. Výsledky studia byly publikovány v časopisech i ve třech monografiích. Na katedře jsou též řešeny některé problémy využití mikropočítačů pro řízení textilních strojů a měření v textilním průmyslu. V tomto zaměření v oboru 23-03-9 stavba výrobních strojů a zařízení bylo též na katedře vypracováno několik kandidátských disertačních prací. Jejich tematikou bylo elektronické řízení listového stroje, využití elektroniky při řízení zušlechťovacích strojů, vypracování metody počítačového návrhu elektromagnetů a automatické měřicí zařízení pro měření tepelně izolačních vlastností textilií.

KATEDRA FYZIKY

Výuka fyziky na Vysoké škole strojní v Liberci byla zahájena až v druhém roce po založení školy. První rok byl přípravný a materiálově se v něm zajišťovalo vybavení fyzikálních laboratoří. Pracovníci fyziky působili na katedře matematiky.

Po zajištění výuky fyziky pro první a druhý ročník se začali pracovníci fyziky orientovat na vědeckovýzkumné zaměření budoucí katedry fyziky. Nejprve byla rozdělena katedra matematiky na ústav matematiky a fyziky. Později s přijetím dalších pracovníků pro výuku fyziky byla katedra přejmenována na katedru matematiky a fyziky. Z ústavu fyziky pak vznikla katedra fyziky. Zajišťovala přednášky základního kursu fyziky, teoretická cvičení a laboratoře. Při vzniku textilní fakulty a Vysoké školy strojní a textilní se rozšířila výuka fyziky o předmět — fyzika pevných látek, a to na obou fakultách, na strojní pro specializaci konstrukce strojů a zařízení a na textilní pro všechny specializace. Kromě toho zajišťovala katedra fyziky základní kurs fyziky a předmět fyziky pevných látek pro dálkové studium v Ústí nad Labem, Ústí nad Orlicí a v Popradě.

Vědeckovýzkumná činnost katedry fyziky byla zaměřena na studium polarizačních a excitačních jevů v pevných látkách, na přístrojovou a difrakční techniku rentgenového záření. V těchto směrech dosáhla katedra fyziky významných vědeckých úspěchů původními publikacemi v ČSSR i v zahraničí. Někteří členové katedry fyziky byli na studijních pobytech v zahraničí, kde získali cenné zkušenosti jak vědeckovýzkumné, tak i v pedagogické práci.

Studium polarizačních jevů bylo zaměřeno na piezoelektrinu a její použití a excitační jevy na luminiscenci.

Řada původních vědeckých prací byla prezentována na tuzemských i zahraničních konferencích a publikována jak v ČSSR, tak i v zahraničí.

Po celou dobu existence katedry fyziky udržovala katedra fyziky styky s praží, s předními výrobci elektronických součástí a technických zařízení, jako Tesla Hradec Králové, Tesla Brno, Chirana Praha, i s výzkumnými ústavů Československé akademie věd a resortními výzkumnými ústavů, jako např. Sklářským ústavem v Hradci Králové, Výzkumným ústavem elektrotechnické keramiky v Hradci Králové, s Výzkumným ústavem monokrystalů v Turnově, s vysokými školami v Praze, Brně, Olomouci, v Pardubicích a dalšími.

V poslední době se provádí na katedře fyziky výzkum v oblasti laserové techniky využitím laserů ve strojírenství a textilních oborech. Těchto technik se používá k řešení struktury textilií, k orientaci vláken v netkaných textiliích a papíru. V pedagogickém výzkumu se zabývá otázkami řízení samostatné práce studentů.

Během existence katedry fyziky byla navázána spolupráce s řadou kateder, jak strojní, tak textilní fakulty při zadávání a řešení diplomových prací, kterých bylo na katedře fyziky vyřešeno ve spolupráci s jinými katedrami více než sto.

Více než 10 let udržuje katedra fyziky v rámci družební spolupráce styky s Technickou vysokou školou v Žitavě. Kromě účasti na sympoziích o akustické emisi v Žitavě od roku 1978 pořádají katedry fyziky společně s katedrami matematiky obou vysokých škol pravidelné roční semináře o komunistické výchově ve fyzice a matematice. Společně s katedrou fyziky Technické vysoké školy v Žitavě byla publikována řada společných prací z oboru akustické emise.

KATEDRA JAZYKŮ

Katedra jazyků vznikla zároveň se založením Vysoké školy strojní. Vyučovalo se ruskému jazyku a neslovanským jazykům — němčině, angličtině, francouzštině, později několik let také španělštině. Kromě toho zajišťovala také katedra výuku češtiny pro zahraniční studenty, konzultace v dálkovém studiu a postupně školení aspirantů.

Výuka probíhala ve formě cvičení, zpočátku byla ruština částečně přednášena. V jednotlivých obdobích byla povinná i nepovinná, zakončená většinou zkouškou, ale i klasifikovaným zápočtem. Ruštinu měli studenti v I. ročníku, neslovanské jazyky ve II. a III. ročníku, od roku 1977 s přechodem na čtyřleté studium pouze ve II. ročníku.

Nyní je výuka povinná, zakončená zkouškou, ruský jazyk v I. ročníku, neslovanské jazyky jsou v I. ročníku fakultativní, ve II. ročníku povinné. Vyučuje se ruštině, angličtině, němčině, francouzštině a španělštině. Probíhá také výuka češtiny pro zahraniční studenty, školení a zkoušky aspirantů a zkoušení v dálkovém studiu.

Katedra jazyků se v počátečním období skládala z ústavu slovanských jazyků a ústavu neslovanských jazyků. Vedoucím katedry byl PhDr. Jan Schneider, CSc., v letech 1971—1974 prof. PhDr. František Kozel, DrSc., a potom doc. PhDr. Václav Zeman, CSc. Od září 1979 byla spojena s katedrou pedagogiky a od té doby

nesla název katedra pedagogiky a jazyků. Od školního roku 1986/87 má opět název katedra jazyků.

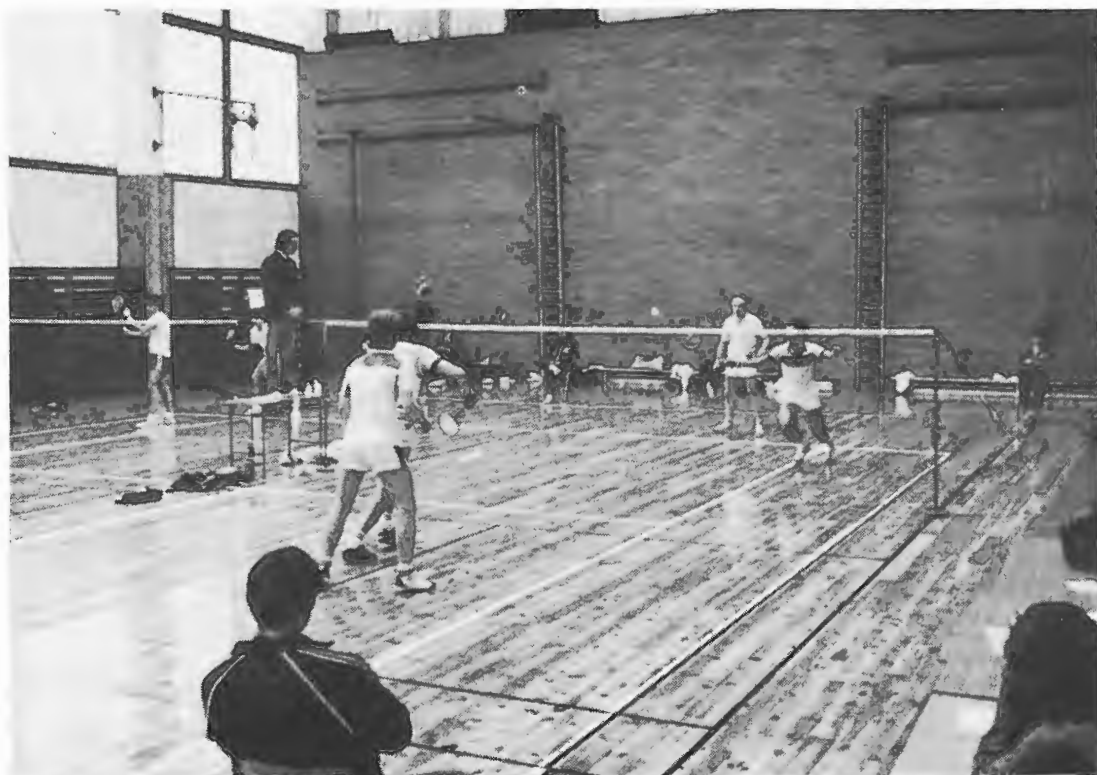
Pro výuku jednotlivých jazyků byla vypracována skripta, 8 pro ruský jazyk, 6 pro anglický jazyk, 4 pro německý jazyk, 3 pro francouzský jazyk a 1 pro španělštinu.

Po přestěhování katedry v roce 1976 do nynějšího objektu v budově A byla instalována nová jazyková laboratoř, vybavená magnetofony v jednotlivých bo-
zech.

Od školního roku 1969/70 pracují členové katedry na vědeckovýzkumných úko-
lech, které mají vztah jak k teorii, tak i k praktické výuce jazyků.

V současné době se katedra podílí na řešení úkolu „Výchova a vzdělávání učitelů odborných předmětů a praktické vyučování“. V jeho práci se pracovníci katedry zabývají problematikou využití počítačů k prověřování jazykových znalostí studentů.

Jazykově nadaní studenti jsou připravováni k vystoupení v soutěži SVOČ, od školního roku 1980/81 v ruském jazyce, od roku 1983/84 v neslovanských jazycích a o rok později zahraniční studenti v českém jazyce.

Moderní sportovní zaří-
zení umožňuje studentům
provozování různých
sportů

Nejlepší studenti se zúčastňují celostátního kola SVOČ.

Již po řadu let organizuje katedra jazyků pro studenty a zaměstnance školy prodejní výstavu sovětské literatury a umění.

Při výuce jazyků se používá zahraničního tisku a odborných časopisů, které studenti odebírají.

Jazykově nadaní studenti se mohou zúčastnit práce v klubech ruského jazyka společensko-kulturního a literárního zaměření, které vedou pracovníci katedry.

Příprava studentů technických předmětů pro střední školy rovněž patří mezi společensky významné úkoly katedry. Katedra se tímto úkolem zabývá od roku 1981, kdy byla dřívější samostatná katedra pedagogiky spojena s katedrou jazyků pod názvem katedra pedagogiky a jazyků.

Tradice pedagogického studia na VŠST začíná již v roce 1964, kdy byl zřízen ústav pedagogiky při katedře hydromechaniky, později připojený k tehdejší katedře marxismu-leninismu, v letech 1970—1980 existovala samostatná katedra pedagogického inženýrství. Katedra zajišťovala přípravu učitelů strojírenských a textilních předmětů pro střední školy formou souběžného studia, formou kombinovaného studia, formou postgraduálního, doplňujícího studia a v letech 1966—1970 také formou řádného denního studia. Tato forma byla neuvážlivě zrušena, i když se v zásadě osvědčila.

Kromě toho katedra zajišťovala kursy vysokoškolské pedagogiky pro mladé učitele VŠST. Zařízením katedry bylo v letech 1971—1985 středisko strojové kontroly vědomostí EXAS, které sloužilo potřebám celé školy.

V současné době, kdy je pocítován značný nedostatek kvalifikovaných učitelů technických předmětů na středních školách, zajišťuje katedra přípravu učitelů strojírenských a textilních předmětů z řad studentů, kteří získávají pedagogickou kvalifikaci formou doplňujícího kombinovaného pedagogického studia. Dále zajišťuje doplňující pedagogické studium pro absolventy VŠST, působící na středních školách bez pedagogické kvalifikace. Významným úkolem je také pořádání kursů základů vysokoškolské pedagogiky.

Katedra je v této pětiletce řešitelským pracovištěm resortního výzkumného úkolu RŠ III-5/2, který směřuje k vypracování projektu řádného denního studia učitelů odborných předmětů. Zřízení studijního oboru učitelství odborných předmětů patří k perspektivním záměrům rozvoje VŠST.

KATEDRA TĚLESNĚ VÝCHOVY

Katedra tělesné výchovy byla ustavena současně se vznikem VŠS v Liberci v roce 1953. Jejím prvním vedoucím byl odborný asistent Jaroslav Tyšl, po kterém převzal funkci vedoucího katedry odborný asistent Emil Pučelík. Od 1. 11. 1973 byl vedoucím katedry doc. Jaroslav Balatka, CSc.

S rozvojem VŠS a později se zřízením fakulty textilní se počet pracovníků katedry rozrostl z původních čtyř na patnáct.

Katedra zajišťuje povinnou tělesnou výchovu posluchačů I.—III. ročníku obou fakult ve dvou hodinách týdně pro všechny studenty. V I. ročníku je velká po-

zornost věnována výuce plavání, která probíhá v jednom semestru. Neplavci pokračují ve výuce plavání i v dalších semestrech. Na výuku plavání navazuje výběrová tělesná výchova ve II. a III. ročníku.

Součástí tělesné výchovy jsou letní a zimní výcvikové kurzy, kterých se zúčastní posluchači I. a II. ročníku. Kurzy se konají ve výukovém a výcvikovém středisku VŠST v Bedřichově a ve stanové základně v Dolánkách u Turnova.

Katedra tělesné výchovy zajišťuje účast studentů na sportovních přeborech vysokých škol v jednotlivých sportech, podílí se značnou měrou na organizování oblastních přeborů vysokých škol a akademických mistrovství ČSR. Velmi dobře byla hodnocena příprava a průběh dvou zimních univerziád ČSSR, které uspořádala naše vysoká škola a zajištění úseku skokanských soutěží na mezinárodní zimní univerziádě ve Špindlerově Mlýně.

Na povinnou tělesnou výchovu navazuje nepovinná tělesná výchova a zájmová tělesná výchova organizovaná v TJ Slávia, kde je v současné době 12 oddílů a kde jsou zapojeni všichni učitelé katedry tělesné výchovy jako trenéři a organizátoři. Rozsáhlou činnost TJ Slávia dokumentuje účast družstev v soutěžích ČSTV, organizování soutěží a závodů s mnohaletou tradicí a pravidelné zařazování sportovců TJ Slávia mezi 10 nejlepších sportovců a kolektivů okresu Liberec.

Dobrá spolupráce se SSM při organizování sportovních soutěží a při výchově pomocných cvičitelů umožňuje zapojení velkého počtu posluchačů do aktivní tělesné výchovy.

Posluchači VŠST dosahují dobrých výsledků ve sportu jak v celostátním, tak i v mezinárodním měřítku. Zvláště je nutno ocenit: 7. místo ve sjezdu na ZOH v Cortině d'Ampezzo — Kurt Hennrich, akademický mistr světa ve slalomu — Zakopané — Petr Stiehl, 3. místo na mezinárodní univerziádě — Špindlerův Mlýn — Miroslav Hanus, akademický mistr Rakouska, Švýcarska, Polska — Michal Šiarmik, Lucie Václavíková — nejlepší hráčka na mistrovství Evropy v odbíjené 1987.

Na dobré práci katedry má zásluhu i vedení VŠST, které vytvořilo pro práci KTV velmi dobré podmínky. Katedra byla přestěhována do prostor nově vybudovaného sportovního areálu, ke kterému patří:

- fotbalové hřiště s atletickou dráhou,
- čtyři volejbalová hřiště,
- tři tenisové kurty,
- tělocvična (s možností postavení dvou hřišť na volejbal),
- malá gymnastická tělocvična,
- velmi dobře vybavená posilovna a sauna.

V letošním roce byla zahájena přístavba nové sportovní haly pro míčové hry a loděnice, které navazují na stávající sportovní zařízení katedry.

Katedra tělesné výchovy plní hlavně úkoly pedagogicko-organizační, ale podílí se i na vědeckovýzkumné práci. Čtyři učitelé jsou zapojeni do úkolu SPZV IX-10/07/03: Specifické ekologické podmínky jako modifikační faktor uplatnění tělesné kultury ve způsobu života mladé generace. Výzkum probíhá na středních školách okresů Ústí nad Labem a Liberec a na VŠST v Liberci.

Kolektiv katedry tělesné výchovy byl za dobrou práci a dosažené výsledky oceněn v roce 1975 a 1985 čestným uznáním vlády ČSSR a ÚRO.

PEDAGOGICKÁ PRACOVISŤE S CELOŠKOLNÍ PŮSOBNOSTÍ

ŮSTAV MARXISMU-LENINISMU

ŮML VŠST vznikl v roce 1970. Zajiřtjuje vřuku řtyř oborů marxismu-leninismu:

- dějiny KSCř a mezinárodního dělnického hnutí,
- politická ekonomie,
- marxisticko-leninská filozofie,
- vědecký komunismus.

Vřuka marxismu-leninismu je nedílnou organickou řástí celé vřchovně vzdělávací činnosti vysoké řkoly. Má základní metodologický vřznam pro všechny ostatní vědní obory a je jednou z hlavních cest formování komunistického svřtového názoru. Mimořádnou řlohu má v době souřasných společenských přeměn.

Ůčitelé ŮML vedle své pedagogické činnosti se podílejí i na vědeckovřzkumné a publikační činnosti. Obsáhla je i jejich činnost společensko-politická.

VOJENSKÁ KATEDRA

Podle zákona ř. 39/1980 Sb. o vysokých řkolách a usnesení vlády řSSR zajiřtuje přípravu studentů k obraně socialistické vlasti a vřchovu záložních velitelských, technických a řylvých kádrů pro potřeby ozbrojených sil řSSR. Vojenská příprava je souřástí řádného denního studia a zařazují se do ní studenti (muži) denního studia, kteří dosud nevykonali základní (náhradní) vojenskou službu, a u nichž bylo podle branného zákona rozhodnuto o schopnosti k vojenské činné službě nebo toto rozhodnutí bylo odročeno.

Svřm zaměřením, obsahem se podílí na rozvoji morálně volních vlastností, politických a odborných znalostí a fyzické schopnosti studentů v souladu s profilem socialistického inženýra — budovatele a obránce socialistické vlasti.

ŮTVAR BRANNĚ VřCHOVY

Jeho řkolem je zabezpečit pro studenty VŠST, kteří jsou řeskoslovenskými státními občany a nezúčastňují se vojenské přípravy, seznámení s řkoly obrany socialistického státu, s otázkami mírového soužití i zajiřtění civilní obrany.

ÉRTÉKELŐ KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS MŰVELŐDÉSI
A KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉSI ÉS SZAKTANÁCS